

Előfizetési árak:

Helyben, vagy postán küldve:
 Egy évre 10 frt — kr.
 Félévre 5 frt — kr.
 Negyedévre 2 frt 50 kr.
 Egy órára 1 frt — kr.
 Egyes szám 5 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (nagy-uj-utca, 1702. sz.) bérmentve küldendő. Ide intézendők a reklamációk is.

Előfizethető helyben:

Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében, Szinay Gyula kiadó lakásán (kis-csapó-utca 383. sz.) és a szerkesztőségben — vidékről pedig a postahivatalok útján.

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr.
 Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön beiktatásért 30 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló újdonság sora 50 kr. Nyilttéri közlemények minden petit sora 50 kr.

Hirdetések fölvetetnek Szinay Gyulánál, a szerkesztőségben, valamint Zichermann H. követtitő irodájában is.

Név nélkül, vagy bérmentlenül beküldött levelek nem vétetnek figyelembe.

Kéziratok vissza nem adtnak

Husvétii czikk.

Valamikor Deák Ferencz irt husvétii cikket a magyar közvéleménynek. Régen volt az nagyon, azok felejtették el legjobban, a kik a mester szavaira esküdtek s a kik a mestert tanuaival együtt régen megtagadták. Kicsi epigonok irnak ma nagy cikkeket és még nagyobb röpiratokat új korszakról és annak új programjából. De ebből az új programból hiányzik a régi igazság, s az új korszakban szerintök arról már vitatkozni és alig volna szabad. Félre a meddő közjogi vitákkal: hirdetik az új apostolok. Regenerálni kell Magyarországot, mely csak ezután lesz igazi állammá, ha az új megváltás igéi testté lesznek. S egyszerre megfordul Magyarország közéletének küzdelme. Kiket eddig rohamos haladás féltelen vágyával oly örömet vádolt a napról-napra éldegélő hatalom: most a réginek védelmére kelnek a fölforgatással fenyegető kormánytörekvések ellen.

Arczokra erőszakolt örömmel jönnek haza választóik hözé a nemzet ama képviselői, kik a parlamentarismust úgy értelmezik, hogy mert ők a közölök került kormány pártjához tartoznak, helyeselni tartoznak mindazt, mit a kormány kieszelt ama program ellenére, mely-

nek alapján az a többség, a melynek soraiból kikerült, megválasztatott. A kormányformák amaz új testamentomába, melyet közönségesen parlamentarizmusnak nevezünk, ime hamis tanokat hoztak be a hamis proféták. Vajjon a kormányt nem ugyanazon program kötelezi-e, mint kormányt támogató pártot s a többség azt a kormányt, mely pártjának programját elhagyta, támogathatja-e tovább a nélkül, hogy a nemzet mandátumaira méltatlanná ne válják? A közel jövő meg fogja mutatni, husvétől pünkösztig megváltik, hogy csakugyan igaz-e hát, mikép Magyarországon a parlamentarizmusnak olyan megfordított rendje uralkodik, melyben a többség függ a kormánytól, nem pedig a kormány a többségtől.

És most az állam és a kormány fogalmát tudós nagyképűséggel összezarvarva, azt akarják, hogy ezentul a nemzetnek nemcsak képviselője, hanem az egész nemzet alá vettesse a kormány akaratának. Ezt a reformot üdvözlük a humillimus hívek örömmel, bárgyú módon elakarván hitetni a nemzettel, hogy abban rejlik összes bajaink forrása, hogy nagyon sok a szabadságunk. Ők a liberális haladás emberei, a kik úgy akarják a magyar államot megteremteni, hogy a fölsleges szabadságot lenyesik fejlődé-

sünk fájáról s mi vagyunk az ósdi maradiak, a kik valóban új szabadságok után sóvárogva, a régi jogok megtartása és visszaszerzése mellett szállunk síkra. Fennen hirdetik, hogy szakítanunk kell a közjogi vitával míg ők magok vakmerő kézzel szakgatják le közjogunk nyolczszázados törzsének legdusabb hajtásait.

Ők akarják a magyar államot megteremteni, kik a teljes állami lét életföltételeinek visszaszerzéseért folytatott küzdelmet perhorrescálják. Jól van, egy pillanatra elfogadjuk ezt a logiát is. Meg akarják teremteni a magyar államot, tehát még nincs magyar állam, azt ezek szerint még ezután kell megteremteni. Vajjon nem azon az uton jutnak akkor közelebb, mely minde nek fölött az önálló Magyarország céljait követve az erős magyar állam eszméjéhez egyedül képes elvezérelni?

A közigazgatás államosítása, ez a sok áltan között a legnagyobb hazugság azok részéről, a kik azt saját hatalmi céljaik érdekében akarják kizsákmányolni és önámító ábránd azoknál, kik abban keresték azelőtt is sebeink minden balsamát. Mintha a közigazgatás Magyarországon épp úgy, mint az egész világon, rég időtől fogva állami nem volna. A különbség csak az, hogy eddig a nemzet által közvetlenül választott tisztviselők teljesítették a közigazgatás feladatait,

A DEBRECZEN TÁRCZÁJA.

HUSVÉT.

Feltámadásnak ünnepe,
 Derítsen fényt reánk sugárod!
 Eltesen igéd melege,
 Miért lelkünk oly rég sovárogo.
 Hívók s nem hívők milliói
 Föleledt szíved hangoztassák:
 Hogy sárba nem lehet tiporni,
 Örökre él a szent igazság.

Nem képmutató, léha nép
 Ünnepe vagy te, drága Husvét!
 Mely bamba-módra oda lép
 Oltár elé farizeusként.
 Szent eszme ült ma diadalt
 A rothadó anyag fölött...
 Örömszaj, üdv, mi fölrivalg
 A mig oltárunk füstölög!

Husvét-ünnep! a muló ember
 S az örök eszme napja vagy
 Otromba test, te csak porladj el;
 Am eszme, lélek: főnmaradj!
 Kelj ki a sírból, mint az illat,
 Belepve völgyet, halmokat,
 Melynek ereje égig fölhat,
 Mint égostromló gondolat.

Emberszabadság, örök eszme!
 Mit a bölcs Jézus hirdetett,
 Ó, végre hozd már egyszer össze
 A tarka-barka híveket,
 Emberméltóság érzetében
 Az igazság bérczére állván,
 Arczunkat ne pirítsa szégyen:
 Döljön le a sok cifra bálvány!

Hadd támadjon föl e napon
 Sírból a tetszhalott erény.
 Omoljon szét a hatalom
 Az igazság oltár-kövén!
 Isten szolgálí oly hiun
 Álfényük — s kincseik ne nézzék,
 Átfutva a sok földi bün,
 Hol anyyi a nyomor, szegénység.

Támadj föl, eszme! és söpörj el
 Mindent, mi e földön galád.
 Hogy ünnepeljük szent gyönyörrel
 A Husvétnek diadalát:
 Porsátorunk bár sírba hullva
 Feloszlik, anyagot cserél,
 Am az eszme örök hatalma
 Még ott is, mindörökre él!

Benedek János.

Lakás-keresés.

— Rajz. —

— A »Debreczen« eredeti tárczája. —
 Gondolatokba merülve jár egyik kaputól a másikhoz. A tavaszi első napsugár olyan vidoran játszik az ódon házak falain, amelyek kettős sorának csakis a nem rég készült asphalt járda ad biznyos fővárosi színezetet. A kapukon szétrongyolódott, esőtől, szélétől sárgára festett ócska papírfoszlányok maradványait libegteti az üde tavaszi szellő; ezek az »ott-hon« készült plakátok csak a tavalyi kiadó lakások emlékét őrzik. Új, friss, üde hófehér papirlapok készülnek itt-ott a régi helyére, melyek hivatogatólag tüntetik szemünk elé:

KIADÓ LAK MÁJUS

ELSEJÉTŐL.

Ez a költőzködés hónapja. Az elvándorol madarak már ekkor megtalálják régi fészkeiket, újból berendezik azt új, gondtalan, boldog családi élet számára. Hiába, »páros élet a legszebb a világon.« Hát a kinek nincs párja, csak kicsinyei vannak, a kiknek

ezentul pedig a kormány által kinevezett hivatalnokok fognak a kormánynak engedelmességre — lévén a jó közigazgatásnak ezen új hitvallás szerinti alapföltétele a kormány iránti engedelmesség. Mire van pedig minden kormánynak szüksége? Többségre, a melylyel kormányozhasson. Így követeli ezt a parlamentikáté; a többség pedig csak a képviselőkkel alakulhat. A képviselőket eddig a nemzet annyira-mennyire szabadon választotta, ezentul majd a kinevezett hivatalnokok engedelmsége fogja a törvényhozási többség engedelmségét feltételül biztosítani.

Szóval a magyar nemzet új alkotmányt kap. Nem hatalmas új vívmányok beczikkelyezéséről, nem az államjogi sérelmek orvoslásáról van szó. Oh nem, maradunk mi tovább is Ausztria hígyarmatosai. Csak ama bástyák utolsó romjainak eltakarítása van munkába véve, melyek e gyarmati politikának valamennyire még útjában állhattak volna. Vajjon Deák Ferencz, a kit mesterökül hirdetnek, de a kit minden lépésökben megtagadtak, esatlakozott-e valaha a megyei rendszer ellenségeihez, akár teoriában akár a gyakorlati politikában? Pedig a mai közjogi állapot az ő tragikus tévedése. És a kik őt tévedésében is a haza bölcsének hirdették, mért nem követik valódi bölcsességében? Ó, Lusztkandl ostora, hatalmas elméjével a kiegyezés után is átlátta, hogy a megye a csonka államjogi szabadság mellett szükségesebb intézmény, mint nincs valaha s ha ma élne, bizonyára megfelelné a megyei tájékpipát gonyoló nagy pipájú epigonoknak, kik tele szájjal azt hirdetik, hogy nincs már a megye semmi szükség, mert a parlamentarizmus feleslegessé tesz minden egyéb garantíát. Természetesen, az a parlamentarizmus, mely az occupatiót megcsinálta s a mely most az egész alkotmányt átalakítja olyan mandátumok alapján, a melyek egészen más program alapján szereztek! Csak gonyolják azt az ősi tájékpipát, a melyet most botor fővel izre-porrá törtök, ti, kik cserébe érte, hit-

vány cserép-pipával akarjátok a nemzet száját bedugni!

Van-e abban a törekvésben igazság, mely a közigazgatás javítását mondva célul, annak ugyszólván egyedüli eszközét a kinevezési rendszer behozatalában találja fel? Nem világos-e, hogy a cél csak ürügy, s az eszköz maga a tulajdonképeni cél? Hol van a hirhedt javaslatban a valódi, egészséges reformgondolat, a közigazgatás és az önkormányzat demokratikus átalakítása? Egész Európában ez volt minden közigazgatási reform alapgondolata s ez alapgondolat megvalósításának egyik eszközét a dolgozói elv teljes érvényesítésében vagy lehető megközelítésében találták fel. Csak Magyarországon akarják a nemzetre rádisputálni, hogy a reform egyedül lehetséges módja a választási szabadság megsemmisítése. Csak Magyarországon képzelhető el, hogy liberalisnak mondjanak egy oly reformot, mely meghagyja a demokratikus fejlődés valamennyi gátját és évszázadokra békóba veri a társadalom minden szabadságát. Mindez így van a törvényjavaslatban, a melyet a képviselőház közigazgatási bizottsága általánosságban már el is fogadott.

Azok a törvények pedig, melyek a kormány mindenhatóságától függő hivatalnokok tulkapásaival szemben valamennyire megóvhatnák az egyeseket a nemzetet: a választások feletti bíráskodás, a közigazgatási bíráskodás, a hivatalnokok szolgálati szabályzata, mind maradtak üres ígéretek s — »legközelebb« — lehet, hogy majd csak évek múlva kerülnek elő, mikor a most tüzzel-vassal keresztül hajtott javaslat már mindazt elpusztította, a miből valamit megmenthetek volna. Ilyen himes tojjással kedveskedett a magyar nemzetnek az ő liberális kormánya az idej husvétra. Hogy irhatnánk hát ma az emberi szabadság ez ünnepén egyebet, mint amaz erős hitűnek biztatását, hogy végre feltámad a magyar nemzet öntu-

data s lerázván magáról a hazugság megunt jármát, visszatér a megváltás amaz útjára, melyet egy negyedszázad előtt a kísértés csábjai alatt elhagyott volt. Ez az elhatározás hozhat még nemzetünknek boldog ünnepeket!

B. S.

A miniszteri mindenhatóság
ama vakmerő kísérlete, melyet a közigazgatás reformjának merészelték elkeresztelni, még sem fog olyan simán keresztül menni, mint azt az engedelmes többsége által elkényeztetett kormány legelőbb remélhette. A megyék és más törvényhatóságok egymás után emelik föl tiltakozó szavukat a magyar alkotmány eme fölforgatása ellen. Benn a többségben erős zajlás észlelhető, a mely könnyen elsodorhatja az egész javaslatot kormányostul, mindenestül. A mérsékelt ellenzékéről sem igaz, hogy minden tagja az államosításnak s illetőleg a kinevezési rendszernek feltétlen barátja volna. Példa rá Gullner Gyula, a ki éppen ellenkezőleg a leghatározottabb municipalistának bizonyult. A függetlenségi és 48-as párt általános országos actiója mind nagyobb mérvet ölt. Erdélyben is megkezdte Ugron Gábor a tavaly hirdett erős agitációt, mely karöltve az összes pártok municipalistáival, bizonyára nem fogja a kormány helyzetét könnyíteni. Hogy a kormány és különösen Szapáry Gyula belügyminiszter elleni hangulat saját pártjában is mily kevésbé kedvező, ezt elég világosan kifejezi a kormányparti Magyar Hírlap, mely a belügyminiszternek a fővároszhoz az ingyenes oktatás kérdésében intézett leirata alkalmából a legelőbb hangon itéli el a kormány eljárását. Hogy egyébiránt mennyire nincs rendén a kormány szénája, azt az a hiteles forrásból merített hír is bizonyítja, hogy gróf Szapáry Gyula miniszterelnök tegnapelőtt a fővárosból Gesztre utazott Tisza Kálmán látogatására. Ez utazás természetesen a közigazgatási javaslat és a miniszterelnök által eddig tett engedményekkel hozatik kombinációba. Mozog az egész ország, csak Debreczen és Hajdu-megye alusznak ebben a kérdésben is, pedig itt van a feltámadás!

eleméről, biztos menedékhelyről gondoskodnia kell?

Hát a kinek régi fészket a vándorut alatt elfoglalták a tél itt maradt proletárjai s mikor visszakerül a régi tanyára, hasztalan törekszik azt a bitorlótól visszafoglalni. Az ilyen száműzött szegények most keresik az új otthont, hogy a május hajnala már ott köszöntse őket.

Az új otthonban.

Istenem, mennyi ellenmondás van e kifejezésben; s milyen nehéz ez a szó! Az édes otthont, a megszokott, csendes családi tűz helyet idegenel cserélni föl. Ott hagyni az ismert falakat, lépcsőket, a »kék szobát«, a gyermekek kis szalonját, a hol oly vidoran csevegtek, játszadoztak; az ablakokat, a melyeken keresztül oly jól esett néha a megszokott utcára kitekinteni; az udvart, a kertet, a fákat, melyek mind idegenek voltak eleinte, de a megszokás által lassanként kedvesekké s ma már olyan nehéz azokat elhagyni.

Ez a gondolat o vasható egész megjelenésén, arczkifejezésén annak a szerényen, az emberektől szinte huzódozva lépdelő férfinak, ki ott jár egyik kaputól a másikhoz s figyel-

mesen olvassa a kapukra kifüggesztett felirásokat.

Lakást keres.

Sajátságos azonban, hogy megnézi a felirást, aztán állva marad sokáig; gondolkodik; még egyszer betekint a nyitott kapun s aztán tovább megy a másik kapuhoz.

Ugy látszik, egyiket se gondolja alkalmasnak, pedig hiszen meg se nézi.

Pedig nem mutatja arca, hogy nagyon válogatós volna. Megérné bármily egyszerű lakással, csak olyan volna, mint a régi, a mit ő már úgy megszokott. Nem is ő, hanem ők, az otthonlevők, az ő legdrágább kincsei. Hiszen azoknak él, azok körében folytatja csak szíve-lelke egész működését, — itt az emberek között csak gépileg mozog. Akkor száll vissza szívébe a tűz, agyába az eszme, mikor haza ér. A kedves otthonba. Milyen jól is mondja Arany:

Mint a madár a fészkére,
Szomju vándor hűvös érre,
Mint a gyermek anyá-öibe:
Vágyom én e nyájas körbe.

Ezt a nyájas kört nem lehet ám mindenféle »kiadó lakás«-ba bekvártélyozni.

Egyiknél az udvar nem tetszik; olyan rideg, barátságatlan, még csak fa sines benne. Hol járna-kele, sétálgatna ő kis lánykájával, mikor mindig oly kedves foglalkozása volt a susogó akácok illatát szívni. Milyen jó is volt akkor, mikor még az asszony is élt; másnak csak asszony, neki: egy világ; az ő lelke-angyala. Elszállt, elrepült. Hisz a jók mind meghalnak, csak mi rosszak maradunk itt, hogy éljünk, szenvedjünk.

Most egy csinos lakás elé ért, melynek vasrácós kapuján keresztül virágos kert most még gyéren rügyező fái mosolyognak felé. Ő ez nagyon cifra. Ez mulató-lak inkább, semmint özvegy ember számára való bér-lakás.

Menjünk tovább.

Elvégre is praktikusán kell felfogni a dolgot. Ime itt van egy egyszerű, tiszta ház. Kiadó 4 szoba, konyha, kamara, pincze. Ez éppen jó lenne. Hisz a »másik« lakásban sem volt több. Szoba nem, de a boldogság igen. Hol volna itt a kedves veranda, hol oly sokat szeretett üldögni ő? Nincs a gyermekek számára udvar, hol együtt játszhasanak az ő apjukkal. Pedig még ez az egy maradt főn számára: gyermekeit szeretni s a saját szeretetével

Az áldott balkez.

Rég ünnebeltünk úgy Debreczenben, mint holnap fogunk. Oly kitüntetés éri városunkat, melyre örökre büszkék lehetünk.

Minden idők egyik legnagyobb művésze az ép oly kitűnő költő, mint zene-író, Debreczen iránti szeretetét azzal kívánta nyilvánvalóbbá tenni, hogy városunkban fogja megünnepelni 25 éves írói és művészi jubileumát. Illő dolog, hogy megköszönjük neki e kitüntetését, mert semmire sem lehetünk büszkébbek, mint a lángész vonzalmára, csakugy, mint a hogy a szerelmes asszonyt is dicsőség-gel tölti el az ő szerettének dicsősége.

A 25 éves debreczeni színházban holnap lefolyó ünnepségek nem afféle mindennapi 25 éves jubileum részletei lesznek. Ma már mindenki jubilál s éppen azért a jubileum fényét és jelentőségét nem az ünnepi rendezés pompája, hanem az ünnepelt egyénisége adja meg. — A limonádé-poéta, a chablon-virtuóz is jubilál nyakra-főre, úgy, hogy jó izlésű ember ha rendes ujságában jubileum című közleményt lát szinte idegesen fordít a másik oldalra.

A holnapi jubileum leírását azonban örömmel fogják olvasni ország-világszerte. Banális dicsérgetéssel szinte izléstelenség volna most a nemes gróf érdemeit fölemlgetni. Nagyságát úgy akarjuk leghivebben jellemezni, hogy ő sokkal inkább ember, mint gróf s ebben találjuk lelkének nemességét. — Ha lehet az emberi hivatás betöltésére tökéletes mintaképet felállítani, csak Zichy Géza grófra kell rámutatnunk: az ő élete megmutatja, miképen akará Isten az embert a maga képmására formálni. Hatalmas, dús gazdag főúr ki munkában tölti el egész életét, öröknevű művész, ki bejárja széles e világot, hogy nemzete dicsőségét hirdesse azon a nyelven, melyet minden népek megértének: bűbajos zenéje

hangjai. Nem pihen soha s fáradhatatlan munkásságának gyümölcseit nem magának szedi, de mindenütt az emberi nyomor enyhítésére vagy nagy nemzeti célok megközelítésére áldozza.

És mindezt lehetéssé teszi lelkének utólérhetetlen ereje. Mit a világ még nem látott, benne a vas-jellem oly őseresjét bámulja, melynek aligha párját mutatja a művészet történelme. A mit ő balkezével teremt, ahhoz hasonlót két kézzel is csaka legnagyobb művészek tudtak produkálni. Hogyan lett volna mindez lehetséges, ha lelkének alapvonása nem a férfias erély törhetetlen szilárdsága volna? Erejénél nagyobb lelkének csak jósága lehet. Hány gyászos özvegy és nyomorult árvának törle le könnyeit az ő áldott balkeze. És hány ifju tehetségnek építé föl kétes jövőjét biztos alapra, hány magyar közczél köszönheti neki, hogy a megvalósuláshoz egy-egy hatalmas lépéssel közelebb jutott és mennyi áldhatja benne legelső megalapítóját: mindennek megállapítása életrajza megirójának lesz föladata, mert életének története egyúttal a legnemesebb jótékonyosság szakadatlan láncolata.

Ennyi nagyságot nem kimélt meg a sors kisértő keze. Ádáz haragja keményen sújtá őt is, legdrágább kincsétől fosztván meg szerető lelkét, ki lelkének dus kincsein az emberiséggel megosztott Fiának kora halála szívét annyira megrendíté, hogy nem tudott tovább itt maradni közelünkben, kik őt lakása szerint is magunkénak vallhattuk. De ő valódi férfi, tettejét nem törhette meg a legnagyobb egyéni szenvedés sem, az maradt a ki volt s folytatja tovább áldados működését büszke, czéljával vallván a magyar nemzeti művészet jövőjének szilárd biztosítását. Az maradt irányunkban is s noha közelünkben elköltözött, a holnapi nap legfényesebben igazolja, mennyire közel maradtunk szívéhez, a mely csak szeretni tud. Áldja meg az Isten mind a két kezével!

(—S)

A román diákok támadása.

— Genfi levél. —

A román diákok nagyhangú vádiratáról itt eddig csak a magyarországi lapokból tudunk. Ha megérkezik sem igen fogja ugyan a világ kerekét kizökkenteni a maga vágásából: de legyen szabad ez alkalomból egyet-mást elmondanom a nyugati egyetem ifjuságáról, mint a románok föllebbezési forumáról s az említett handabandázó irat esetleges hatásáról.

Bátran kimerem mondani, hogy a francia és német tanulók, mikor a középiskolákból kikerülnek, nem állnak az általános műveltség azon a fokán, mint nálunk egy hasonló osztályzattal érettségit tett fiatal ember. Egyben-másban talán alaposabbak lehetnek (bár ehhez is fér még egy-két vajon), de viszont dologban megdöbbentő tájékozatlanságot árulnak el.

Földrajz, nép-, világismeret, történelem nekik a legtöbbször a saját hazájuk határáig terjed. Mintha azontul, a többivel érdekesnek sem találnák bibelődni. Akárcsak az az egy-szeri sváb, a ki nem merete végig szántani a maga földecskéjét, nehogy a mesgyénél fölbillenjen vele a világ.

Ha ez előtt olvasok vala ilyet, megvallom alig tudtam elhinni ezt a művelt, e nagy, e hatalmas nemzetek fiáról. Sőt mindig tulzások tartottam pl. a rólunk való fogalomba hozott adoma-szerű adatokat. Most már tudom, hogy a legfurgangosabb adoma gyártót is messze túlhaladják a valósággal megtörtént esetek.

Rakásszámra tudnék felhozni kacagató példákat, ha a dolog másik minket érdeklő oldala bosszusággal nem árasztaná el az embert. Mert elvégre ha a világ abécéjében nem is vagyunk talán, hogy a ki egyszer azt mondja magáról, hogy ő olvasni tud, ne nézzen teljesen ismeretlenül reánk?!

Szóval a román diákok eltalálták azt a furumot, a mely előtt — legalább ideig-óráig — némi hatással elsirhatják a báránynak öltözött farkas komédiáját.

Tudvalevő dolog továbbá, hogy a nyugati egyetemeken máig is milyen nagy szerepet játszanak a különféle diák-társulatok. S egy-egy ilyen genfi diákszövetkezet pl. levelezésben áll nemcsak a többi svájci, de a legtöbb német, sőt angol egyetemeken hasonló társulataival.

Sőt egy-egy ünnepélyesebb alkalom adtán küldötteik által is érintkeznek egymással. Szóval a társulati szellem — jóban, rosszban — bizonyos pontig mindig összetartja őket.

Mi sem természetesebb most már, mint-hogy a bukaresti »testvérek« (ez a hivatalos elnevezés) kiáltványát komoly nagyképiuskodéssel veszik majd tárgyalás alá s talán még — Isten óvja nagy csapástól mi magyar hazánkat! — itt-ott »végzést« is hoznak ellenünk.

Ha a románok odahaza kiabálnak el, komolyan semmikép nem vehető hazugságaikat, csak egy méltó válaszuk lehet rá: a hallgatás a föl sem vevés. Így azonban csakugyan nem volna helyes tőlünk ha ezt a »felfogás«-ukat hasznukra való engednők. Ha csak azt akarjuk megmutatni, a nyugati nemzeteknek hogy bizony minket egyáltalán nem érdekel az, hogy ti mikép vélekedtek felőlünk.

A »bursch«-ok és »casquette«-esek a hosszú pipaszár és sörös kancsók mellől előbb utóbb kilépnek az élet mezéjére, s minek hagyánánk, hogy a rólunk így festett képből csak egy darabkát is átvigyenek oda magukkal.

Mert a románok irka-firkája, bármily kép-telenségekkel legyen is tele, némi nyomot mégis hagyta a fogékonyabb szivekben. Mert nézzük csak, hogy van oda állítva a kép?

Egyik oldalon egy szegény, elnyomott vértanu nemzet, a mely hősi jellemével, szep-lőtelen erkölcsiével ezredév óta vivja ki gigászi harcát egy »jött-ment« barbúr zsarnok ellen. Amaz maga a fehér ártatlanság, emez mieden a mi roszt, a mi vad, ereiben még máig is Dzsingiszkan és az »Isten ostora« vérével.

némileg pótolni azt a pótolhatatlant, a mit vesztettek.

Ha most élne az ő egyetlen, mily könnyű volna lakást keresni — együtt. Hiszen minden kunyhó palota lenne, a melyben együtt kellene lakniok. De most olyan nehéz a választás. Olyan nehéz ott hagyni a régi megszokott fészket, hol együtt olyan boldogok voltak s a hol a legnagyobb gyász is érte. Még úgy van a könyv, a levél az asztalon, a mint ő hagyta. A zongora billentyűjét nem érintette meg azóta senki. A gyermekek tudják, hogy az apjuknak fajna s a világért hozzá nem nyulnának. Még az óta is úgy függ a falon, mutatva a perczet, melyen az ő sorsa örökre elvezetett. A siffonokban, szekrényekben úgy állanak a ruhák, a mint ő hagyta. És most azt mind ki kell bolygatni a helyéből. Mily szentségtörés — az új lakás miatt. Ne bántások, ne bántások!

Végigjárta az egész utcát, egyik lakás sem nyerte meg tetszését. Ballagott-ballagott, már az utcából is ki-ért, csak ment, ment gondolkozva, elmélázva.

Maga sem vette észre, mikor a temetőbe ért. Csak mikor a saját nevét pillantotta meg azon a márványsírkövön, akkor döbbsent meg, s

akkor látta, hogy a temetőben van a felesége sirja előtt.

Leült a kis padra ott a sírdomb szélén. Ráhajotta fejét a hideg sírkőre. Nem látta senki, szabad volt sirtája: otthon volt.

Olyan jól esett kiköszönni magát az előtt a lakás előtt honnan sohasem kell kiköltöznie, hol örökre együtt fognak maradni, a hol minden csak por . . . por . . . és por . . .

Luczi-Feri.

* Magyar hírlap-aránylakodalma.

A legrégebb élő magyar ujság a mi öreg »Debreczen Nagyvárad Értékeit«-nk a jövő 1892. évvel 50-ik évfolyamába lép. Ezt a magyar hírlap-irodalom történetében még eddig páratlan eseményt méltóképen kívánja megünnepelni egy lap szerkesztősége, mint a debreczeni íróvilág, sőt bizonyára örömmel fognak ebben részt venni a főváros sajtója és irodalmi körei is. A napokban tartott megbeszélésen elhatározták, hogy felkérjük a »C s o k o n a i k ö r t«, hogy vegye kezébe a debreczeni irodalmi esemény megünnepelésének ügyét. — Mi szívvel-lélekkel csatlakozunk a mi kedves öreg kollegánk terveihez, mivel büszkék is vagyunk rá, hogy a mi helyi sajtónk produkálja a legrégebb élő magyar ujságot.

S melyik emberszív nem hajol önkénytelen a sírók, a méltatlanul üldözöttek felé? Kivált ha az a szív fiatal s holmi »homályos sejtelmek« munkálódnak benne» zsarnokságról, elnyomásról s szabadság után epekedő nemzetek bus suhajairól.

A Caesárok és Brutusok hamisítatlan utódainak hát ebben az eljárásban több eszük volt, mint a mennyit fölténne róluk az ember.

Hanem a magyar ifjúságon a sor, hogy a lólábról egy kissé ellebbentse a tógát.

A nemzet, az állam más tényezőjének — természetesen — szava sem lehet az egészhez, ha komolyságunkat megakarjuk őrizni. De az egyetemi ifjúság mozgalma e dologban igen helyén való.

Szabolcska Mihály.

Zichy-jubileum.

Debreczen, márcz. 28.

A Zichy-jubileumára az előkészületek lázasan folynak s bizony mondhatjuk, hogy a jubileum fénye, ünnepélyessége minden várakozást felül fog mulni. A színházi jegyeket mind elkapkodták már s szerencsésnek érezi magát, a ki hozzá tadott jutni. A banket-jegyekből is oly sok kelt el, hogy a banket is előreláthatólag a lehető legimpozánsabb lesz.

A vendégek holnap érkeznek; a reggeli csoportot V é r t e s s y Arnold, a délutánt B o c z k ó Sámuel fogadja. Zichy Géza gróf tudvalevőleg holnap reggel 7 óra 19 perczkor érkezik meg nejével együtt. A vasutnál Simonffy polgármester fogadja.

Színházi próbák mindennap tartatnak; tegnap volt az első ósz-próba, mely kitűnően sikerült.

Mint biztos forrásból értesülünk N e y Dávid az operaház hirneves bassistája szintén el jön a jubileumra s két bassus-sólot fog énekelni.

A városi dalárda nagy ezüst babékoszorút ad emlékül Zichynek. A koszorúnak 54 ezüst levele van, mindenik levélen egy-egy dalárda-tagnak a neve, az arany szalagon pedig a tisztviselők neve vanbevésvé.

Megérkezett már a karnagyi-pálcza is, melyet a jubilánsnak fognak átnyújtani emlékül. Mindkét emléktárgy ki van téve a Zádor üzletének kirakatában.

A város is készített már a díszes koszorút, szalagján a város színeivel — melyet Zichynek fog átnyújtani a polgármester.

A jubileum teljes rendező bizottsága ma d. e. 11 órakor értekezletet tartott a város-háza nagy tanács-termében. Áttekintették az eddigi intézkedéseket s az emléktárgy és a a koszorú átadását következő sorrendben állapították meg. Átadták először a karnagyi pálcza, aztán a város, a zenede, a városi dalárda, a »Csokonai-kör«, a »Kisfaludi-társaság«, a »Petőfi-társaság«, a színügyegylet koszorúja s esetleg más koszorú is.

A jubileumnak egyik díszét fogja képezni a K a r c z a g Vilmos szerkesztésében holnap megjelenő Gróf Zichy Géza Album. Az album tartalomjegyzékéből kiemeljük a következőket: Ünnepi költemény, írta Dr. V a r a d i Antal. A szentírásból, költemény Komócsy Józseftől. A Zichy család. Gróf Zichy Géza életrajza; mint író, mint zeneköltő, mint művész. »Patak mellett« Zichy Géza költeménye saját kézírásával. Tetetlen. Gróf Zichy Géza külföldi utazásai. Egy nap Szentpéterváron, Dr. Z á v o r i Sándortól. Saul és Dávid, ballada, K. Tóth Kálmántól. Hogy vesztettem el a jobb kezem? elbeszéli gróf Zichy Géza. Gróf Zichy Géza első hangversenye, N á d a y F e r e n c z től. Ereklék, művészi diadaljelvények. A külföldi sajtó Zichy Géza ról. Epilógus V é r t e s i Arnoldtól. Stb. Kepek: Czimlap: megkoszorozott lant. Gróf Zichy Géza arcképe. Gróf Zichy Géza 25 év előtti arcképe. Gróf Zichy Géza, mint 13

éves ifju (két kézzel). Munkácsi Mihály vázlat-könyvének egy kitépelt lapja: »Mozart halála.« A tetétleni kastély. A tetétleni kápolna. A családi czimer. Ezenkívül mellekelve van az albumhoz gróf Zichy Géza »Rakóczy« című nagy zenemű-szerzeménye. Az album 10 ivnyi és kiállítása oly fényes, hogy az minden salonnak asztalnak díszére válik. A tekintélyes kötet már kikerült a sajtó alól s a megrendelőnek azonnal megküldetik. Az album ára, gazdag tartalma s költséges kiállítása dacára is csak 2 forint. Több oldalról érkezett óhajásra az albumból amateur-kiadás is rendeztetett, kartonra nyomva s ennek ára fényes kötésben 10 forint; bekötési táblái Gottermayer legelőkelőbb fővárosi könyvkötészetében készültek.

A főügyészi kerületek. A igazságügyminiszter a hivatalos lap mai számában megjelent rendelettel egyelőre öt főügyészi kerületet létesített. E kerületek: 1. a budapesti, melyhez a győri és pécsi; 2. a debreczeni, melyhez a nagyváradi; 3. a kassai, melyhez a pozsonyi; 4. a kolozsvári, melyhez a marosvásárhelyi és 5. a szegedi, melyhez a temesvári kir. főügyészségek kerületei csatoltatnak. E főügyészségek május 5-én kezdik meg működésüket. Az igazságügyminiszteri rendelet az ügyiratok kezelésére és szétosztására nézve tüzetes intézkedéseket tartalmaz, melyek a királyi táblák illetébeléptetésére vonatkozólag kibocsátott rendelet hason intézkedéseivel állanak összhangban.

A bírói és ügyészi szervezet. A bírói és ügyészi szervezet módosításáról szóló törvényjavaslat beható tárgyalás anyagát képezte a képviselőház igazságügyi bizottságában s az a szöveg, melyben a bizottság azt a képviselőház mai ülésén bemutatta s melynek létrehozásában az ellenzéknek igen jelentékeny érdeme van, fokozottabb mértékben lesz képes megvalósítani azokat az intencziókat, melyek a bírói szervezet megszilárdulását és fejlődését szabozzák. A bizottság a törvényjavaslatot hosszabb jelentés kíséretében terjesztette a ház elé.

Ujdonságok.

* **Mai lapunk** 16 oldalon jelent meg, a mi a debreczeni hírlapirodalomban eddigéle első eset Tisztelt olvasóink irányában kedves kötelességünknek tartottuk, hogy nem kimélve semmi fáradságot és áldozatot, ily módon köszönjük azt a kitartó támogatást, melyben lapunkat élete ez új korszakába való átmenetének apró bajai közepette állandóan részesítették. Hogy ezt a támogatást jövőre is igyekezni fogunk kiérdemelni, annak némi bizonyosságul szolgáljon lapunk mai tartalma. A főlap közleményeit nem is említve, mellékletünk Sextus Ünnep című cikkben kívül tartalmazza koszorú írónk K. Tóth Kálmán egy nagyobb elbeszélését, Tóth József, az ifju költő-pap két emelkedett hangu költeményét, L e o n t e s z P i r o s tojás című alkalmi csevegését s K a p r o s G á b o r, a közkezdveltségre szert tett szabadságharczi visszaemlékezések szerzőjének az ötvenes évekről írt debreczeni reminiscenciáit, valamint a tárczában E c h e g a r a y, a nagy spanyol költőnek a Kisfaludy társaságban egyik legremekb alkotása gyanánt kiemelt művéből, az »Apostol vagy örült« című drámájából néhány gyönyörű jelenetet. A főlapból a tárgyalás miatt a N a g y Z s i g m o n d hollandi utleírásának folytatását kénytelenek voltunk ünneputánra halasztani. Hogy t. olvasóink igényeinek minden irányban eleget tegyünk, már most jelezhetjük, hogy az új negyedével a világirodalom egyik legújabb és legremekb termékének közlését kezdhetjük meg regénycsarnokunkban. Most pedig fogadják t. olvasóink és munkársaink a szerkesztőség szives üdvözlését. Boldog ünneplést kívánunk!

* **Ünnep.** Az egész városban az ünnep méltósága ömlik el. Tegnap már kora reggel megkezdődött a bucsujárás a templomokba, délután a boltokat becsukták s az emberek ünnepi ruhákban sétáltak az utcákon. A templomok zsufolásig megteltek hívőkkel. A nagytemplomban Kiss Albert, a kis templomban N é m e t h y Lajos az új templomban D i c s ö f f y József, az ispotály templomban pedig K ö n y v e s T ó t h Kálmán tartottak remek ünnepi beszédet. A ág. ev. imaházában M a t t e r n y Lajos predikált. A r. kath. templomban már kora reggel az előszentek miséje után kivilágították a szent sirt, mely előtt egész nap térdelt a hívők serege. Ma d. e. az utcákon nagy volt a forgalom; mindenki igyekezett be vásárolni ünnepi szükségleteit, mivel d. u. már becsukták a boltokat. A templomok ma is zsufolásig megteltek.

* **A ker. akadémia épülete.** A debreczeni keresk. akadémia építető-albizottsága megvizsgálta a benyújtott terveket s egyhangulag a Gerster Kálmánét fogadta el kivételre, a ki az új kórház és gazdasági akadémia a két épületből fog állani. Az udvaron lesz egy kötetemes szép épület, kényelmes tantermekkel, muzeumokkal stb. A másik épület az utcára fog nézni. Magassága olyan lesz, mint az udvari épület, de csupán egy emeletre épül. Itt lesz a díszterem, a tanácsterem, az elnöki iroda stb. A terv közszemlére is ki lesz téve.

* **Vándor madarak.** Jön a daru, meg a golya . . . a mi színészeink pedig most vándorolnak el a szélrőzsa minden irányában. A vasutnál érkező bucsuzások mennek végbe naponként, mert nagyon sok jó fiu volt am közöttük s a t. művésznőknek is számosan voltak a hü tisztelőik, sőt talán a titkos imádók is, kik most pensioiba teszik a szívöket az őszszel bekövetkezendő viszontlátásig, ha ugyan tartósabban távol nem tartja őket a lét vihara s az új direktor jogara. A rendes étkező helyeken is észrevehető az apostolok oszlása. Csenedesebb délelőtt Vilmos, délután az »Angol királynő« kávéház, este a »Kis pipa«, kivált ez utóbbi esőndesült meg, mióta eiszállt veterán pacírtája, a közkezdveltségű Gulyás Miska, Még a Zichy-konzert alatt nyílik meg pár napra Thalia temploma, hogy azután néma csend hönöljön benne az őszig állandó műsoron tartatván az »Egyiptomi széttség« című látványos színművet egér-czincogás és tücsök-zene mellett. Mi pedig áldást kívánunk utaikon a színművészet vándor apostolainak!

* **Esküvő.** Szabó Zsigmond vasuti hivatalnok e hó 31-én vezeti oltárhoz Olesva Apáttiban K ó s a Etelek kisasszonyt, K ó s a Barna lapunk f. szerkesztőjének művelt hugát. Gratulálunk a tisztá szerelemből kötött frigyehez. — K ó s a Barna, nővére esküvőjére Olesva-Apáttila utazott.

* **Becses festmények Debreczenben.** Nem is gondolnók, hogy mily nagyértékű festmények vannak Debreczenben. Moretti az itt időző hirneves festő felfedezett Buzás Eleknél egy Tizian-képet mely tanulmány fejeket ábrázolnak s még harminczhet különböző tárgyu festményt középkori hirneves hollandus francia és spanyol festőktől. E harmincznyolcz festmény értéke 20 ezer frt. A T e s n y á k fele képtárban pedig három B e r t h o -festményt fedezett fel Moretti. Ezek értéke 2400 frt.

* **Uj lap Debreczenben.** A debreczeni főiskolai gyorsíró egyesület lapot adott ki, mely ma jelent meg, czime: »Debreczeni gyorsíró«, a debreczeni főiskolai gyorsíró egyesület közlönye gyorsírással van szerkesztve. Szerkesztője ifj. B a l o g F e r e n c z. E lapra még visszatérünk.

* **Holttest az árokban.** Tegnap reggel a hatvan-utczai temető árkában, a csőszházhoz közel egy rongyos ruhába öltözött 35 évesnek látszó asszony holttestét találták meg az arra járók. Azonnal tudatták az esetet a rendőrséggel, melynek kezei a kórházba szállították be a holttestet boncolás végett. K i l e t é t nem tudják. Azt beszélik, hogy valami majorosné lenne, a ki pálinkától megrészegedve esett az árokba.

*** A városházi legénység ruházata.** Tudvalevőleg a város pályázatát hirdették ki a városházi legénységi ruházatok elkészítésére. Öten pályáztak, küztük csupán egy van Debreczen. A pályázati kérvényeket csütörtökön bontották fel s a 10 % bánatpénzt elhelyezték a házi pénztárban. A kérvényekhez mellékelt posztó-mintákat ma szakértőknek adják ki vélemény adás végett.

*** Katonai hir.** Mint értesülünk, Petrovics Vazul Debreczenben állomásozó honvéd gyalogsági alezredes a h. lovassághoz kíván átlépni s e célból a napokban kihallgatásra megy a király elébe.

*** Egy hizlaló ellen.** Az »Átkos-föld«-ön levő Lidermann-féle hizlaló ellen adtak be kérvényt a városhoz az ottani tanya-tulajdonosok. Azt kérték a várostól, hogy szüntesse be a hizlalót, mely kiállhatatlan büzt terjeszt. Ma d. e. 9 órakor Boczkó Sámuel, Harangi Bálint, dr. Sárvári Lőrincz, mint szakértők kimentek az »Átkos-föld«-re. Szakértői véleményüket még ma beadják a városi tanácshoz. — Ugy halljuk, hogy nem adnak helyet a tanya-tulajdonosok kérelmének, mert a hizlaló szabályszerűleg van építve, nevezetesen a város által a hizlaló telepekre engedélyezett részen még tulesik.

*** Orvos Gyurka kaszinója.** Több oldalról kérték föl lapunkat, föl erélyesebben a rendőrség azon élıhetlensége miatt, melylyel a kisujtca elején naponként végbenemő skandalumokat eltűri. Tisztességes, finomabb érzésű nőnek e tájékon elmenni nem tanácsos, mert oly beszédeket hallhat, hogy azon csak a mi rendőrségünk Tütü Jánosai nem botránkoznak meg, de más jó érzésű ember undorral hallja. S még ez hagyján, hanem tetleges inzultusokat is improvizál Gyurka oly népesödület mellett, hogy azt megtűrni valóságos botrány. Pár nap előtt is verekedés, istenkáromlás színhelye volt a kisujtca eleje s két rendőr gyönyörrel szemlélte a jelenetet, még nevetett is rajta. Erélyes főkapitányunknak, kinek lovagiasága általában ismert, aligha van tudomása azon hallatlan pimaszságokról, a mivel e csavargó a debreczeni piac közönségét terrorizálja, különben bizonyára szétrobbantotta volna már azt a piszkos gyűlést. Itt kellene használni a rendőri erélyt, nem a Jászayt tapsoló diákok ellen! Elvárjuk e baj mielőbbi orvoslását.

*** Banket.** A kereskedő ifjak ma este ösmerkedési-banketet tartanak a »Biká«-ban.

*** Ki akar katona lenni? 1.** A m. kir. honvédségi Ludovika akadémia tényleges tisztképző tanfolyamán az 1891/2 tanév elején egy városi alapítványi hely üressedésbe jöven, ez iránt a szabályszerűen felszerelt kérvények a városi tanácshoz a f. 1891. évi ápril hó végéig beadandók. 2., Ugyancsak a m. kir. honvédségi Ludovika akadémia tényleges tisztképző tanfolyamán az 1891/2 tanév elején 9 kincstári, 44 fél és egész fizetéses és 37 magán alapítványi hely lesz betöltendő. A 44 fél és egész fizetéses hely, valamint a 9 kincstári alapítványi hely iránt a városi tanács útján a f. 1891. május 15-ig a m. kir. Honvédelmi miniszterhez kell folyamodni, a 37 magán alapítványi hely a jogosultak kimutatása folytán töltsék be. 3., A hadsereg katonai nevelő és képző intézeteiben 275 egész és féldíjmentes hely van üressedésben és pedig: 30 hely a katonai arvházban, 170 a katonai alreal iskolák I-ső év folyamán, 25 ugyanazon iskolák III. évfolyamán, 50 a bécsi katonai akadémia I. évfolyamán. Kérvények a hadkiegészítő parancsnokság útján f. e. május 15-ig adandók be. 4., A hadsereg katonai nevelő és képző intézetében üressedésbe jö még 120 Magyar állami alapítványi hely. Kérvények a m. kir. honvédelmi miniszterhez május 15-ig. 5., A fumei haditengerészeti akadémiaiban 29 ingyenes és féldíjas hely lesz üressedésben. Kérvények f. évi Julius 31-ig a közös hadügy-miniszterium tengerészeti osztályához. A rész-

letes pályázati feltételek megtekinthetők naponként 9—12 óráig délelőtt a városi jegyzői hivatalnál.

*** Új menetrendet** ad ki április 1-től a helyi vasúttársaság.

*** Elveszett** tegnap a Miklós utcán egy arany gyűrű, D. J. bevéséssel. A becsületes megtaláló szerkesztőségünkben megtudhatja a tulajdonosát, kitől illő jutalomban részesül.

*** Letartóztatott** az éjjel két csavargó nőszemélyt s egy foglalkozás nélküli napszámot.

*** Az ügyvédikamarából.** A debreczeni ügyvédi kamara pedig közhírré teszi, hogy Zoltán Gusztáv nagyikallói ügyvéd, ki az ügyvédség gyakorlatától 3 óra felfüggesztette ezen felfüggesztés lejártá folytán az ügyvédség gyakorlásába visszahelyeztetett.

HUSVÉTKOR.

Nem tudok én itt ünnepelni,
Hitem noha épen lobog.
Megejtenek káprázatukkal,
E csillogó nagy templomok.
Művészek ajkán a szolozsma,
Nekem olyan csinált hideg...
A pap örökké észszerűsit,
S tudássá győtri a hitet.

Otthon, a mi kis templomunkban,
Mi más egészen ez a nap.
Pedig nincs semmi disz, csupán a
Menyőrlő berezgek sugarak.
S csak a szíveknek ihletése,
Mely minden szemben ott ragyog.
Az egyszerű ének varázsán:
Föltámadott, föltámadott!

Föltámadott. A bűn uralmát,
A sirok éjjét megtörő! —
— Mintha a béke olajága
Borulna minden arcz fölé. —
Áldott az Úr, ki nem hagyott el,
Ki nekünk életet adott.
— Óh, ott ma még a köny se szegyen,
»Föltámadott, föltámadott!«

S sírig üldözött igazság,
Hogy biztatón, fénylőn kikel:
Ki látna ebben hihetetlen?
Csodát, mit bizonyítani kell?
Hogy Isten nem hagyá a porban,
Ki szeretett, ki szenvedett...
— Ragyogj, ragyogj szent hit sugára
A esüggedt ember-szív felett!

S te lelkem, szállj el, ünnepelni
Ez egyszerű hajlek alatt.
Szent áhitattal, szeretettel,
Ott töltsd be édes szomjadat.
Ott áld el Istent, — e sugárból
Oh hogy te rád is hullatott;
Hogy a pusztában nem magad jársz,
— »Föltámadott, föltámadott!«

Szabolcska Mihály.

Genf, 1891.

S z i n h á z.

Színházunkban csütörtökön márczius 26-án volt a jelen színi idény utolsó előadása, a mikor két kedves kis darab szerzett a kis számmal megjelent bucsuzó közönségnek igen élvezetes időtöltést. A »Borbély, mint don Juan, vagy szerelmi varázsital cz. operettben Karacs és Szilassy részesültek megérdemelt tapsokban. A többi szereplők is tetszettek. — A »Tűz a zárdában« cz. blüette-ben pedig Palotay Piroksa játszott nagy kedvességgel s Balassa a töle megszokott gondos precizitással. Palotay Piroksának kiléptekor gyönyörű csokrot nyújtottak föl a közönség köréből, mely tiszta nefelejtsből állt nagy széles kék selyem szalaggal. Az előadás végén többször hívták lámpák elé az előadókat, s a taps és éljenzés most nemcsak elismerés, hanem bucsu-üdvözet is volt a színidény utolsó perczekben.

A színidény befejeztével e rovatunk színtén szünetelni fog, illő tehát, hogy a rovatvezető szintén elbucsuzzék, habár nem olyan elegikus versekben, mint azt a színlaposztók szokták. (Nálunk, hál' istennek, nem.)

Tollunkat mindenkor a legteljesebb jó akarat vezérelte, ám a pajtáskodás soha. Debreczennek kétségtelenül van színpártoló közönsége, ám még nagyobb azok száma, kiknek módjukban állna a színészet pártolása s mégsem teszik azt. Ezeket az elemeket bizonyára még jobban elriasztanók a színház látogatástól, ha tulszigoru mértéteket alkalmazva, a gyöngébb előadásokat »kritikán alóliaknak« mondanánk, ha minden apróbb hibát nagyítón keresztül nézve, azt az illető színész le rántásá a használnánk föl.

Am nem hagyhattuk tekintet nélkül a magasabb műigényeket sem s különösen klasszikus daraboknál a legélesebb kritikai bonczkést alkalmaztuk, nem törődve ilyenkor a magasabb szempont mellett eltörpülő bizonyos tekintetekkel.

Elismeréssel mondhatjuk, hogy szintársulatunk egy pár tagja a kritika e szigorubb mértékét is mindenkor kiállta; nem habozunk azonban azt sem kijelenteni, a mit évad közben is volt alkalmunk hangoztatni, hogy a mostani társulat egy szerencsétlenül összetákol gyülekezet volt, s a tagok legnagyobb része alig emelkedett föl a jóra való közepszerűség színvonaláig.

S mikor ezt a multra nézve konstatáljuk, egyuttal nem zárkozhatunk el a jövőbe tekintés elől sem. Ohajtanók, ha a vállalkozó szellemű új igazgató ur szerencsésebben oldaná meg feladatát elődeinél. Terveiből eddigelé nem sokat tudunk, azt azonban már eddig is sajnos tudomásul kellett vennünk, hogy a közönség oly kedvenceit, mint Locsarekné, Ellinger Ilona hagyta másfele szerződni. Balassa megtartásához azonban gratulálunk. A debreczeni közönség meglehetősen konzervatív hajlamokkal bír s régi megszokott kedvenceit nehezére esik nélkülözni, — az ujat pedig csak akkor szereti, ha jó. Örvendենék, ha ez utóbbi conditiót az új directió sikerrel oldaná meg.

Részünkről a sajtó művészeti dolgokban való hivatásának tudatában mindenkor megmaradunk eddigi szempontunk: a tárgyilagosság s a legteljesebb jóakarat mellett.

S most a viszontlátásra szeptember végéig!

(B-s.)

A szerencsétlen nap.

— Nagypénteki történet. —

Hol leült, hol felállt az öreg, de sehogy se találta helyét a szobában. Pedig a maga ura most, azt csinálhatná egész délután, a mi kedvére való; de sehogysem tudja felhasználni az idejét; szinte nem is esik már jól neki ez a téllenség, ugy oda szokott az író asztalához, melynél a városi irodában reggeltől estig veti a görbe betűket. Igaz, hogy már tizenöt esztendeje csinálja egyhuzamban.

De nem panaszkodott a sorsa ellen az öreg; megnyugodott benne, hogy ő már sanyaruságra van rendezve az égtől, hiszen pénteki napon született. Azért ő olyan szerencsétlen. Azóta teljes lelkéből gyűlölte ezt a végzetes napot; de félt tőle s már csütörtökön este alig-alig tudott elaludni a nagy töprenkedéstől: hogy ugyan micsoda szerencsétlenséget hoz már ő rá a másnap.

A nagy töprenkedésben rendesen elpöfékelt egy pakli dohányt s megtörtént rajta, hogy másnap nem volt mit pipálni. Vagy a félelemben annyira kimerült, hogy kisett a szájából a pipa s összetört menten. Péntek reggel már remegve kel fel az ágyából s minden perczben várta a szerencsétlenséget.

Hát még a hivatalban. El volt rá készülve, hogy minden másolásába hiba csuszik be ezen a napon, a miért a kiadó ur alaposan meg-

fogja dorgálni őt. Mikor másolt, mindég azon járt az esze: no, szerencsére még nincs hiba, de bizonyára lesz, mert lehetetlenség, hogy ő vele szerencsétlenség ne történjen pénteken. Persze félelmében roppant zavarba jött egyszer-egyszer s vagy oda cseppentette a tentát a miniszter-papírosra, vagy elnézett egy sort s mire észrevette magát, érthetetlen galiba volt már az egész másolása.

A szegény öreg kétségbeesetten kapkodott ide-oda ilyenkor s busan sohajtott fel: — Tudtam, tudtam. Péntek van.

Más napokon nem volt nála ügyesebb másoló az irodában.

Alig várta ilyenkor hogy vége legyen a hivatalos órának. Haza sietett s bezárta kis szobája ajtaját, aztán lefeküdt az ágyba, mert betegnek érezte magát.

A pénteki nap betegje volt szegény.

Nem járt sehova, jobban érezte magát odahaza, a kis szobájában. Nem jó volt neki a világ; megjárta már egyszer vele úgy, hogy megelégette örökre.

Hej, mért nem vigyázott; tudhatta volna, hogy pénteken ő soha nem lehet szerencsés. De megelégedett magáról egy pillanatra, ez okozta a vesztét. Még tavaly ilyenkor! Nem volt ilyen egyhangú ez a kis szoba. Még akkor vidám kacagás derítette fel, mert asszony volt a háznál.

Az öreg elpirul most is, ha rá gondol a szégyenére. Aztán elfogja a búbanat és érzi a súlyát annak a szívtelen tettnek, a mit az az asszony rajta elkövetett, pedig hogy szerette, hogy imáelta, a tenyerén hordozta volna — és mégis megcsalta, mégis, mégis. De hát nem esoda, pénteken szerette meg. Haragszik is magára nagyon, a miért nem jutott eszébe a péntek; mert ha vigyáz magára, és szombaton lesz szerelmes bele — akkor bizonyosan itt lenne még most is az asszony.

Pedig milyen gyönyörű szép teremtés volt, mikor megesküdtek; úgy hálálkodott neki, hogy mindég hű felesége lesz és nem csalja meg soha. Akkor olyan ágról-szakadt volt az árva, de ő megtakarított pénzéből úgy kiruházta, hogy a szomszéd asszonyok irigykedve néztek reá. Asszony volt — mikor észrevette hogy szép, már nem lehetett vele birni.

Még azt is oda kiáltotta neki egynehányszor, hogy köszönje még az ilyen öreg ember ha akármilyen asszonyt kap is, pedig ő nem is akármilyen, de takaros ám s elvehette volna őt még úr is.

Ez fájt az öregnek, de tűrte, mert szerette a feleségét.

A sok türéstől bátorságot kapott az asszony s addig kacsingatott a szomszédban lakó fiatal urra, míg egy szép reggelen megszökött vele.

A szegény öreg szeméből csak úgy omlottak a könnyek, mikor rá emlékezett.

— Az a péntek az oka!

A miat lehajtott fejjel maga elé bámul, egyszerre felnyit az ajtó — belépett a felesége, rongyosan, sápadtan, a karján egy kis sivalkodó gyermekkel.

Az öreg azt hitte, hogy álmodik s csak akkor tért magához, mikor az asszony oda borult eléje és úgy könyörgött, hogy bocsásson meg neki, megtévedt, hálátlan volt, de megbánta a tettét.

Ugy csokolta az öreg kezeit, százszer ezerszer.

— Bocsáss meg nekem a gyermeked miatt.

Ezt soha se hitte volna az öreg. Egyszerre eszébe jutott, hogy péntek van és ő mégis úgy örül, olyan boldog. . .

Könnyes szemmel yillantott rá a mosolygó gyermekre, a ki oly nedvesen nyujtogatta feléje a kis kacsóit — aztán kivette nagy veres zseb-kendőjét a zsebéből, megtörülte vele izzadó homlokát.

Most az egyszer nem tudta eldönteni az öreg, hogy szerencsét hozott-e neki a péntek, vagy keserűséget.

Nagyot sóhajtott és a a keblére ölelte feleségét a kis gyermekkel együtt.

Leontesz.

Felelős szerkesztő: **Kósa Barna**
Kiadók: **Szinay Gyula** főszerkesztő.
Dr. Bakonyi Samu, főmunkatárs.

Nyílttér. Leszállított áruk.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a házban folyó építkezések folytán üzlethelyiségemből kénytelen vagyok **egy időre** kiköltözni s ennek következtében az üzletemben főlhalmozva lévő árukat március 1-sejétől kezdve

beszerzési áruk mellett

árusítom el.

Tisztelettel

BENYÁTS EMIL.

Kiadó lakás.

A Czegléd-utcán az 54-ik számú háznál 4 szoba, **április elsőtől** kiadó, esetleg igen kedvező feltételek mellett eladó. Értekezhetni lehet Nagy-csapó-utca 319. szám alatt

a tulajdonossal.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni termény-és áruáraktár részvénytársaság megkoresésére ezennel közhírré teszem, hogy a **társaság raktáraiban** Rác László debreczeni lakos által beraktározott, 1016 frt. 21 kr. s járulékaival terhelt 46 hordó, összesen **9478 klgr. halzsir** folyó évi **április 2-án délután 3 órakor** a kereskedelmi törvény 4495 §-a értelmében közbenjöttöm mellett a **helyszínén** készpénz fizetés mellett nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek el fognak adatni.

Miről venni szándékozik értesítettnek.

Debreczen 1891 évi március hó.

Paksi Imre.
kir. közjegyző.

Hirdetmény.

G y ö r i g n á c z esődtömegéhez leltározott bolti felszerelvények, u. m. 4 oldalú fiókos és üveges bolti állvány, 3 áru-asztal, vaskályha, mérleg és székek, valamint a kinlevő actív követelések választmányi határozat alapján, f. évi április 2-án délután 3 órakor (piacz-utca Hajdu-házban) nyilvános árverésen azonnali készpénz fizetés mellett elárvereztetni fognak.

Sorger József.
tömeggondnok.

1518./1891. tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A debreczeni kir. tvsz. mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Szinay Gyula ügyvéd mint Rózenzweig Mór esődtömege gondnoka kérelmére a debreczeni kir. tvsz. területén fekvő a b. sárándi 995. sz. tkben A. + 197. hrsz. a. felvett ingatlanokra a végrehajtási joghatállyal bíró önkéntes árverés 2000 frtban már megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fenneb megjelölt ingatlan az 1891. évi április hó 22-ik napján délelőtt 9 órakor B. Sáránd községánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 200 forintot készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kikiáltott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Debreczenben, 1891. évi március hó 7-ik napján.

A debreczeni kir. törvénszék mint telekkönyvi hatóság.

Nagy Károly,
kir. tszki bíró.

Regále kölesön kötvényeket

vásárol a

DEBRECZENI TAKARÉKPÉNZTÁR.

BAUER és TÁRSA

gazdasági gépcsarnok

GÉPMŰHELY és IRODA

DEBRECZEN,

N.-Péterfia-utca 853. szám. helyi vasút megálló helye és telefon összeköttetés, május 1-től Péterfia-tér 871 szám, saját ház.

Ajánl Clayton és Schuttleworth féle, eredeti Universal-Drill és ujonnan javított Junior-Drill

sorbavető gépeket,

szorbavető gépeket,

Sack-rendszerű általános

ACZÉL-EKÉKFT

mélyítő-ekéket önkormányzóval, Clayton és Schuttleworth-féle, valamint Schlick-féle

eredeti

két barázdás ekéket,

vasboronát, Papp-féle tengeri lókapát sbt. aczéldobsineket, lokomobilcsöveket, manométereket és más géprezseket a legutányosabb árak mellett.

Gépműhelyében mindennemű gépek javítását, kazánkovács- és vasesztergályos munkát szakszerűen, gyorsan és jutányosn teljesít.

Teljes tisztelettel

BAUR és TÁRSA

Szőlő vessző,

kitűnő csemege fajokból eladó.

Kerti lak

közeli városhoz kiadó.
Felvilágosítást ad a lap kiadóhivatala.

Vetni való Bükköny,
arankamentes luczerna, lóhere,
óriási répa, muhar, zab és rozsnok
magvakat.

Piros belül narancsot,
= olajba tört festékeket, =
gyorsan száradó padló-fénymázt
és mindenféle fűszert,

átköltözködés miatt,
leszállított ár mellett
ajánl

KOHN HENRIK

fűszer kereskedése.

Főüzlet (április hó végétől kis-piacz,
Rózsator 12.) Stahl-ház.

Mélyen leszállított árak

Finom műtárgyak, czélszerű iparezkek.

Nagy választék minden bel- és külföldi bronze-, vas-, porcellán-, fayence-, üveg- és fa-díszmű árukban.
Tartós bőrárak és szabadalmazott álló és függő lámpák gyári főraktára.

Testory

Budapesten, csak IV. váczi utca 24. a Nagy Kristóffal szemben.

COGNAC

Keglevich István gróf promontóri gyárából, mely minden bel- és külföldi kiállításon csakis a legmagasabb kitüntetést, a díszoklevelet nyerte, kiváló minősége következtében nem csupán ételmi-szerű szolgálat, hanem orvosi tekintélyek által emésztési hiányok, mell-tüdő- stb. betegségek ellen ajánlva, a legjobb hatással használtatik.

Eredeti palaczköltéseink

mindenütt kaphatók.

A Keglevich István gróf-féle cognacgyár

igazgatósága

Budapesten.

Gyenes Lajos NŐI DIVAT RAKTÁRA

Debreczen, főtér városház épület.

Nagy választékban találhatók raktáron:

Női ruhaszövetek és diszitések,

MOSO TOILEK és SATINOK,
NAPERNYŐK,

fehér, színes himző- és kötő-pamutok,

CSIPKE FÜGGÖNYÖK.

Mintákat kívánatra bérmentve küldök.

Női ruhák elkészíttetését, saját szövetelmből mérték után elvállalok.

Legujabb

NŐI TAVASZI

DIVATKELMÉK

teljes választékban
nagyobb bevásárlás folytán
különösen előnyös

olcsó árak mellett

hozzá való diszékkel

Kunz József és Társa
czégnél, Kistemplom-bazár.

Hirdetés.

A tavaszi időnyre nagy mennyiségben vásárolt

NŐI RUHASZÖVETEK

hozzávaló legujabb diszek már raktárunkra érkeztek s azokat ujonnan megnagyobbított üzlethelyiségünkben igen jutányos áron árusítjuk el.

Az idén igen nagy választékban hoztunk

napernyőket

feltűnő olcsó árakhoz.

Szabó Lajos fiai.

Hurutos bántalmaknál
nevezetesen a légzőszervek hurutjánál, náthánál stb.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
SÁVANYÚ-KITTY

A legjobb sikerrel alkalmazható. Ugy tisztán, valamint 1/2 rész tejjel vegyítve a legkellemesebb és leghatásosabb szer a bajok lehetőleg gyors eltűnésére. De az emésztő és nemző szervek, valamint a hólyag bajai-ban is Mattoni Gísshüblere már hosszú idő óta mint kitűnő gyógyerejű szer van elismervé.

NAGY KÉPES
ÁRJEJYZÉK
INGYEN ÉS BÉRMENTVE

STERNBERG ÁRMEN

Budapest, VII. Kerepesi-ut 36.

Saját készítményű mindennemű
VONÓS, VERŐS, FA- ÉS RÉZ FUVÓ-
HANGSZEREK és azok alkatrészei
Mindennemű hangszerek és zenélő-
művek JAVÍTÁSA és KIHANGOLÁSA
szakszerű pontossággal eszközöltetik.

HARMONIKARÓL
külön árjegyzékek
kérandók.

KILLER EDE

butorraktára Debreczenben, főpiacz.

Ajánlja a legnagyobb választékkal berendezett

BUTOR RAKTÁRÁT

legujabb rajokkal, szövetmintákkal, s nagyobb megrendeléseknél 150 centiméteres mintákkal is készséggel szolgálok.

Árjegyzéket kívánatra bérmentve küldök.

Teljes tisztelettel

Killer Ede.

Kostya János

ARANY-, EZÜST- és ÉKSZER-MŰVES DEBRECZENBEN.

Tisztelettel vagyok bátor a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlani szerény berendezésű

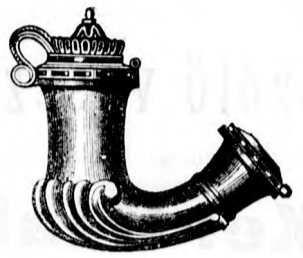
arany-, ezüst- és ékszerárak,
valamint
zsebóráknak

lekiismeretes kiszolgáltatását.

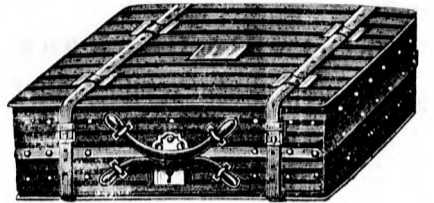
Fölválllok új ékszerek készítését, régiek átalakítását s javítását jutányos árak mellett. — Régi arany s ezüst töredékek megvételnek, vagy becséreltetnek illő árban

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.
Ajánlom magamat a nagyérdemű közönség b. pártfogásába.

Üzlethely: Széchenyi-utca, gróf Degenfeld-féle házban, Kunz József és Társa
urak üzletével szemben.

Adler-féle tajtékpipák gyári raktára.

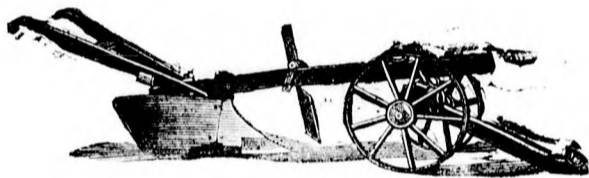
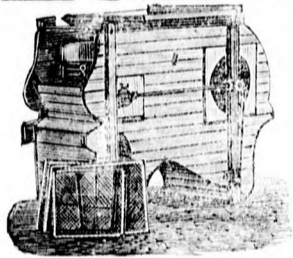

Mindenféle **utazási- és toilette-czikk**ek legjutányosabb árban kaphatók

Szent-Királyi Tivadar

műiparáruk raktárában

Debreczen, városház épületében.

TÓTH GRULA

ELŐBB

TÓTH LAJOS és TÁRSA

vaskereskedés Debreczen, főpiacz városház sarkán.

Ajánl:

Gazdáknak

mezőgazdasági eszközei,

GAZDASSZONYOKNAK

konyha felszereléseket,

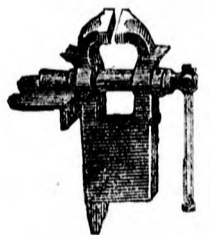
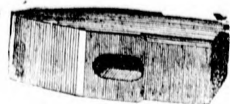
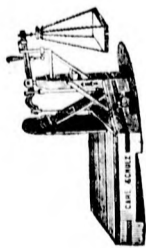
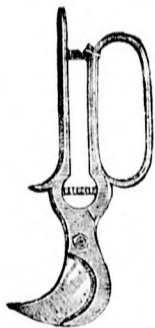
Iparosoknak

minden iparághoz tartozó, a közönségestől a legfinomabb acél szer-zámokat utóbbiakért minden darab jóállás mellett.

Épület-vállalkozóknak

mindenféle vasalásokat vasban és rézben a **legszilidabb** készítményekben.

Legjutányosabb árak.

Nyomatott a »Debreczen« nyomda részvénytársaságnál 1891.

Ü n n e p.

A harangok ünnepre hívna. Ájtatos hívők serege tiszta szívvel siet a templomokba, megemlékezvén a megváltásról és könyörögve megváltásért. Mert a tizenkilencszáz éve megváltott emberiség újra megváltásra szorult. A misét és prédikációt hallgató ezrek hite milliók kétkedő lelkét nem váltja meg. Ájtatos ének, buzgó imádság a század legnagyobb nyomorát, a k é t e l y t immár nem képes eloszlatni, a civilizáció pusztításai szétrombolták az ember legnagyobb kincsét. Az Ur mondotta: „küzdj és bizva bizzál”, az ember, a sz o l g a, csak küzd, de bizni többé nem tud

Nem bizik a hatalmasokban, nem bizik önmagában. Azt tanulja az iskolában, hogy az állam és a társadalom arra való, hogy a szabadságot biztosítsa, boldogságát benne elérje és az élet megtanítja, hogy a társadalom kasztlók tagozata s az állam a kasztlók elkülönítésének változatlan biztosítéka. Megtanulja, hogy az államczélok elmélete, ködök szürke homálya, melyből a született rabszolga felé a szabadságnak m a is alig dereng egy vékonyka sugára. Mert hazugság, hogy el van törülve a rabszolgaság. Míg a sz ü l e t é s az egyén érvényesülésének a főfeltétele, addig a társadalom szabadságáról ne beszéljete s a kinek munkáját a szabadság czimén elfogadjátok, ne ámtátok; a mindennapi élet durva családait készakarva felidézvén, a szendergő kétséget föl ne riaszátok.

E szép országban is, mely ujjá születése emléket csak imént ünneplé, a tavaszi nap fénye itt-ott meg-megcsillan. De a lelkek termő mezejét még vastag hó borítja s az elvetett mag csirázó feje kemény jég-burokba ütközik. Hány nagy gyermek megjártá már, hitelt adván az emberek s z a v á n a k, levette téli kötösét, könnyű kedélyvel, tavaszi örömmel neki indult az eszmék utjának s kikelet biztató mosolya helyett megvető közöny fagya fogadá, és megdermede szívében a bizodalom, lefagyott lelkének virága; oda hite, reménye, sötét kétséget előtértelek baglya huhogja körül.

Mert oh, mindenekfölött igaz szentháromsága az emberiség új szövetségének: szabadság, testvériség, egyenlőség! minő istenkáromló

hazugsággá törpül a ti törvényetek a mi fari-zeus és pénzváltó hatalmasaink ajakáú? Tudást fitogtató streberek hajlékony dereka az ő kedves látmányuk s a jó családból való fiatal emberek érdemtelen emelése az ő lelköknek gyönyörűsége. Komoly, kitarító munka, valódi s z e r é n y tudás, érdemes gondolat szabad szava, fölemelt homlok: canaille, mit hideg mosolylyal eltérni is szabad, de elutasítani mindig leghelyesebb. S az a f i n o m u r, a ki az ilyen bolonddal udvariasan kezét fog ugyan, de magában csodálkozik az idők e z e n változásán, a másik pillanatban talán kétrét görbül valamely „notabilitásunk” előtt, a kivel összes érdemei v e l e s z ü l e t t e k. És láttatok-e már a mai ember igazi örömét? Les-sétek meg azt a notabilitásunkat, a ki halálos ellenséggé válik, ha megszólítván, elfelejtet, hogy „nagyságos urral” beszélés, lessétek meg, a mint a „méltóságos urral” találkozik. Majd meglátjátok a mai emberi méltóságot, hogy kapkod egy kegyes mosoly, leereszkedő szó után s mily tulvilági gyönyör játszik arcán, ha vele kezét fogott. És így megy ez tovább, így megy fokról-fokra. A hatalom, az előkelőség közelsége megrészegíti az embereket, a kisebbek iránti góg a nagyobbak előtt vigyorgó meghunyászkodásra válik.

A természet azonban nem törődik vele, hogy az emberek irtóznak a jellem szabadságtól, s míg lakói lelkében a tél zsarnok-uralma békóban tartja a testvériség vágyát, a föld az örök egyenlőség törvényei szerint ismét vidám tavaszba öltözik. Künn a réten, benn az utcán napsugár mosolyog s nézd, a tavasz mégis meglátszik az embereken. Legelőbb is tirólatok zord létünk szebbik fele, hadd mondok el, hogy a tavasszal együtt mosolyogtok. Vén skeptikus, jövel, nézz végig a tavasz színeibe öltözött lányok és asszonyok során. Miből meríthetsz még reményt, ha e csengő kacaj sem üzi el borongó kétségeid? Remélj hát, mint ők remélnék..... a hosszú tél rövid farsangja után pompás nyarat, sok vidám majálist, élénk fürdő-saisont. Érdemes arról jó előre tervezgelni, el ne hamarkodjuk a dolgot, mint tavaly; megint valami „vegyes” társaságba találunk keveredni. Az idén olyan helyre megyünk, a hova X. grófné meg Y. báróné szokott járni. Míg a

templomba érnek, tisztába is jönnek, hol fogják találni a legjobb társaságot. Templom után pedig . . . Szentségtörés volna a magába szállt női lélek áhitatát profanisálni . . . Az istenitiztelet alatt elnémult a hiúság vására s a templomtól hazáig a többiek toilette-jéről kicserélt észrevételek felületessége csak azt bizonyítja, hogy annál alaposabban figyeltek a prédikációra.

De mily hálátlan vagyok a mindent kiegyenlítő Gondviselés iránt! Mit is panaszko-dom, hogy nincs egyenlőség? Ott lépked a modern Magyarország ifjusága felgyürt nadrággal, a föld sarával még így sem akar érintkezni. Mert ők mindnyájan magasan hordják fejüket, noha hátok meggörbEDE, nem az évek, de az élvezetek sulya alatt. A tavaszi nap visszaverődik a fényes kúrttő-kalapról. A napsugár is abbahagyja a hiábavaló fárad-ságot. Körül is belül is sötét semmit talál, terméketlen sivatagot. Azért ezek mindannyian örülnek az ég mosolyának, de — oh, istenká-romlás! — csak úgy, mint a hogy érzéseiket egy új Lotte friss mosolya hozza ingerlő gerjedelembé, mikor már a régi Cocotte-ot meg-unták. Mert chic, psütt, vian és tchink eme lovagjairól is el lehet mondani, hogy mindig csak mulattak, mennyire unhatták hát ma-gukat. Van köztük mindig egy-két vezér-kos. Vén rouék, kik köszvényüket még nem merik bevallani. Simára borotvált arczczal festett hajjal és bajusszal ezek még r e m é l n i tudnak. És te szent tavasz még e z t a reményt is tápláld derüddel. Mindezek szintén a templomban voltak. Oh van még hajlékodnak varázsa, Uram! Bizony, nem lehet ám üres phantasia az angyalok regéje sem. A földi példa mutatja, hogy az valami szükséges in-tézmény. Az a sok gavallér, gigerli, dandy, stutzer, fenegyerek, vagy mi a . . . , bizony alig ha szerencsélietné szegény házadat uri látogatásával a nélkül a sok angyal nélkül. Csoda-e, ha a jámbor zsoldár-ének áhitatra gerjeszti ezt a pogány hadat s hazamenet lovagias kíséret közben csak úgy olvadoz a hazug melegtől. Hogy mit és hogyan beszélnek, arra ne légy kíváncsi buta filiszter, kíváncsiságod bizony nem érné meg a füledet, pedig az ember fül nem tulságosan becses emez Ádám után testvéreinknek mondott lények előtt. Megnyug-

TÁRCZA.

„Apostol vagy örült.”

Mutatvány Echeagaray „O Locura o Santidad” czimű 3 felvonásos drámájából. Fordította: **Somogyi H.** *)

NEGYEDIK JELENET.

Tamás, Ines, Angela.

Tamás. Jeles, nemesszívű férfiú: ár-tatlan mint a gyermek. Amit az aggnő elmond neki, mindent elhisz, mintha minden szava az evangélium igéje lenne; sőt maga rendelkezésre bocsátandja élénk képzelődését, hogy az öreg asszony meséje minél csodásabb legyen. Barátnóm, e könyveket meg kell rostálnunk; mert ezek csabítják tulzott tépelődésre.

Angela: Oh e könyvek! Ha megtehet-ném. De mikor annyira ragaszkodik hozzájuk.

ÖTÖDIK JELENET.

Voltak Lorenzo.

Lorenzo: (Tamás baloldalára megy) Doktor, velem jösz. Támogatnod kell e köteleesség teljesítésénél.

Tamás: Nagyon szívesen.

Lorenzo: De hiszed-e, hogy eljön, ha még elhozhatjuk?

*) Az első két közlemény lapunk f. évi 14. és 29. számában jelent meg.

Tamás: A szerencsétlen gyógyíthatlan sorvadás áldozata, s a halál utolérheti padlás-kamarájában, kocsid ruganyospárnái közt, vagy épp, midőn átlépi küszöböd. Azonban valószínű, hogy a viszontlátás öröme újra fellobbantja az élet elalvó mécsét s létét néhány órával tán megtoldja.

Lorenzo: No akkor menjünk! Isten veled, Angela, Ines!

Ines: Adieu papa! De azután — azután elmész a hercegnőhöz!

Lorenzo: El, gyermekem, később. Te ifju vagy s várhatsz; de a szegény öreg nő meghalhat s ezért ő legyen az első. (Inessel a középjátó felé megy.)

Angela: (Tamást kísérve.) Még egy szóra doktor! Ha Ines férjnél lesz, megszűnt akkor minden veszély?

Tamás: Megszűnt minden; kivéve azokat, melyek magával a házassággal járnak — s ezek is — nem kevéssé számosak. (Inest kivéve mind el.)

HATODIK JELENET.

Ines (egyedül.)

Ines. (elbúcsuzva atyjától, vigan tapsolva tér vissza az előlérbe.) Igen, Igen! Még ma el-megy papa a hercegnőhöz: még ma. Úgy ígérte, s papa szigoruan beváltja ígését. Beszélni fog vele. És mily behatóan, meggyőzően fog vele

beszélni: hisz papa tudós. Lelkére beszél; meg-fogja győzni, igen, igen, minden bizonytal: — s ha oly férfiú, mint papa, sem tudná meg-győzni a hercegnőt arról, hogy házasságunk mindkettőnkre elkerülhetetlen; akkor mire is jó az a nagy tudomány; akkor minek is tanult volna oly sokat. Minek neki az a sok könyv? Francia, olasz, német, latin, sőt még görög is. Mit ér akkor az a rengeteg tudomány, ha még erre sem képes? Oh, tudom, akaratának árnyeka lesz a hercegnő s papa nagy tudománya lesz a nap, mely az árnyéket szüli. De mit is aggódom? hisz úgy is azt mondják róla, hogy oly jó szívé; valóságos szent. S bizonyára igazat szólnak; hisz Eduardom anyja. Szent? Igen, a világ azt mondja. S ha még sem egyeznék házasságunkba! Az ugyan szép szent volna. Mit ér akkor minden szentsége, jó szíve? Oh nem, nem; biztosan tudom, érzem, itt mondja valami, hogy házasságunk végbe menend, hogy egymáséi s boldogok leszünk. (Kis szünet.) De hát álom mind-ez? Ha álom — bár tartana örökké — bár sohse ébrednek belőle! Nem, nem — ez nem álom; ez mind valóság. (Körültekint.) Ez atyám dolgozó szobája; ezek könyvei. (A könyvpoleczok egyikéhez közeledik.) Itt Newton, Hegel, Kant, Humbold, Shakespeare, Lagrange, s ez Plató. Ha álmodnám, hogy tudnám elolvasni mind e neveket? (A baloldali ablakhoz

hatol, meg van közöttük az egyenlőség: simili simili gaudet s ezekkel csak nem vágyol egyenlőségre?!

De ne is vágyjal. Ne feledjétek és különösen megemlékezzetek ma arról, hogy a mit magatok körül hiába kerestek, magatokban kell megtalálnotok. Hogy mikor ma ünnepeltek, tinéktek az ünneplésre jogot ad a munka s jusson eszetekbe, hogy a munka: a szabadság. Az isteni igazságot a szellem munkája hozta kinyilatkoztatásra s mikor az emberek mindenféle szolgaságban megfélekezének az isteni igazságaról, a munka lön az ő megváltásuk. Mit szapora szájjal ma is elegenden hirdetnek, a lelkek tespedése, gonosz léhasága ismét megtagadható. »Igy volt mindig a világi élet.« De te élj és munkálj, míg a többiek lézengenek. Ne félj, a kikelet gyöngye melege nyári nappá hevül, megérleli a gyümölcsöt s a gazt fölperzseli. Legyen előttem, hogy az Egyiptom szolgaságából megváltott Izraelben hussvétkor föltámadt az igazság s pünkösdkor »tűz és nyelvek« hirdették a szabadságot. Ugy leszen az most is, miként elvégeztetők: »Lesz még egyszer ünnep a világon!«

Sextus.

Ezer forintos névjegy.

Visszaemlékezés a sötét időből.

Irtja: Könyves Toth Kálmán.

Ős Debreczen rónáján mint valami víz emelkedik itt-ott egy lombos fáktól beárnyékolt tanya. Mindegyik, mint valami erődített vár a pusztai síkon, mint megannyi zatonyra jutott hajó határtalan tengeren, hogy legyen a délibab tündérinek aranyos játékszere. Néme-lyiket gazdája, megunván a városi zajos életet, vagy azért, hogy terjedelmes gazdaságát maga kezelje, télen-nyaron át lakja s Debreczenbe csakis a hetivásárok alkalmával jő be.

Az öreg Bihari Péter uram tanyája a többiek közül is kivált. A derék öreg ur a lakóház (pedig heillett volna kastélynak is) környékét csaknem angol kertté varázsolta át. Anyira belejeledett a pusztai télbe, hogy 1851-től fogva családostól együtt tanyájára költözött ki. Csak ott kinél lehetett egy kissé szabadabban lélegzeni, mert a nagyobb város-

sokban ugyancsak keserves élet volt. Látni azt, mint szaporodnak gomba módjára az ujdonsült nagyságos urak, kikről senki sem tudható: »vajh ki ő és merre van hazája«, megérni azt, hogy parancsszóra rukkoljon ki, s tisztelgjen a pléhgallér előtt, hiában, ezt ő, ki ott volt a vörössapkásokkal Aradon, ki árva hazáját szívéből gyászolta, el nem viselhette. Inkább elvonult oly helyről, hol minden pillanatot eszébe juttatta hazája romlását.

Ott éldegélt tanyáján, ábrándozva multon és jövőn, feledni akarván a jelent. Kertészkedett. Ez volt kedvencz multsága, időtöltése, még lapot sem vett kezébe, mert egy-egy híregész napra elvette a kedvét. De az arra czirkáló zsandároktól megtudta, hogy a magyar korona-tartomány esch gyémántokkal van körülrakva. Nehány betévedt bujdosó biztatgatta, hogy majd csak megvirrad még valaha. A titokban őrzött 1848-49-ki lapokat forgatta, — a szó teljes értelmében a multban élt, lelke abban keresett némi vigaszt, a mi már nem létezett. Azt a vöröspántlikás kalapot, melyet Aradon viselt, oda nem adta volna semmi árért. Szobájába bezárkózva, vasárnaponként föltette, hogy visszaidezzé a letűnt napok dícsőséges emlékét. Szóval magyar volt minden ízében, kész lett volna minden áldozatra. . . de érezte, hogy az ő gyarló ereje ily nyomott viszonyok között mit sem tehet. Eszélyesebbnek tartá tehát, hogy félrevonul a zugó fergeteg elől, hiszen egyszer az is majd kidühöngi magát.

Szükséges volt az öreg ur illetén jellemzését előrebocsátanunk, hogy a valódi meg történt esemény hihetetlennek ne látszódjék. S mivel talán még maiglan is él s most már elhagyta remetélikét, lehet, hogy kalandját maga is olvashatja, engedjék meg, hogy nevét s a véle együtt szerepelt egyének nevét mással cseréljem föl.

Tehát az öreg urral kint tartózkodott családja is. Neje, igazi debreczeni gazdaaszszony, kinek háztartása mintakép gyanánt szolgált, két felnőt fia s hajadon leánykája.

Az 1858-ik év decz. hava 19-én a család az ebédlőben beszélgetett. Hideg volt, ködös estaköny borongott a vidéken. A jó, meleg kályha mellett önkénytelenül is eszökbé jutott a költő eme dala: »Hol a boldogság mostanában? Barátságos, meleg szobában.«

Beszélgettek egyről-másról, a leánya kö- tögetett, a házino kint a konyhában készitette már az izletes vacsorát. Az öreg ur pedig

beszédközben nemesi czimerével diszitett taj- pipájából sűrűen eresztette a bodor füstöket. Pipázásából föllehetett ösmerni kedélyállapotát.

— De apám, — szölt idősb fia, Károly, — nem maradhat ez így sokáig, török-szakad, de változnak az idők. »Van bíró a felhők fölött, áll a villámos ég. . .« de micsoda is egy nemzet életében pár évtized?

— Kedves fiam, — válaszolt bánatosan az öreg — nem mulik el hét, hogy meg ne nézném vörös pántlikámat. Arra számítottam, hogy nem hagyja el színét s újra föleled nemzetünk. De mostanában nagyon vesztí színét s azzal együtt reményem is halványodik. Lásd, csaknem babonássá lettem. Maholnap hatvan éves leszek, nehéz várni, azt a jobb időt. Hiába! hiába imádkozom! »Oh népek Istene küldj egy reménységűt!«

Károly elhallgatott. Az öreg urral nem volt tanácsos vitába bocsátkozni gyerekeknek. A mint veres pántlikája halványodott, ahoképezt vesztette reményét, megtört bizalmát az odavetett biztatás el nem oszlata. »Ha egészen bedőlt a ház — mondogatta — ne támogasd, újra kell azt egészen építeni, de hol az építőmester!«

Jobb volt előtte szóba se hozni a politikát, mert ilyenkor egy pár perc alatt kifújta pipáját, azt mondvá, hogy még a dohány sem izlik neki, holott a doktortól azt az egy kegyet kikérte, hogy beteg korában is füstölhessen.

Most is letette a pipát. Kitekintett az ablakon abba a szomorú, rideg és ködös világra. De az a világ most a pusztán sem terjedt továbbra öt lépésnél, pedig még csak délutáni négy óra lehetett, s csaknem öreg este lett. A hó szállingózott, meg kellett gyújtani a gyertyát.

— Dermesztő hideg van — kezdte a leánya, hogy másra terelje a beszédet, miközben fát rakott a nagy kályhába — pedig hány szerencsétlen hajléktalan bolyong ilyenkor is, tegnap bárom is bevetődött hozzánk, egy kis kenyeret kértek. Azt mondták, kiszolgált katonák; de milyen jól esett szegényeknek a meleg, egy jó óráig sütkéreztek a szabad konyha lobogó tüze mellett. Jól is tartottuk őket pirított szalonnával.

Alig végezte be beszédét, az ajtó megnyílt. Minden kopogtatás nélkül betoppant egy juhász. Máskor olyan tiszteletudó, hogy kifordított bundájáról odakinn rázza le a havat.

megy.) Ha mindez álom: hogy láthatom, mint permetezik kúnt az eső? Hahaha! Mily esodálatosan esik! Mintha az egész lég kristálypálczikákká változék át. Még sohasem tetszett ennyire az eső. (Megfordul s megpillantja magát a tükrőben.) Ez én vagyok. (Oda lép a tükrőhöz s kaczerán nézi magát.) Persze, hogy én vagyok: hisz ismerem magam. Kerekded arczom — azt állítja Eduardo, hogy a legtökéletesebb tojásdad alak. Barna szemeim, melyeket a legsötétebb éj ragyogó napjának s legszebbeknek nevez. Nini, nincs-e jó izlése? De nincs is senki, ki szereteméltóságokat oly szepen, oly behizelgően tudna mondani. — S csakugyan: szemeim az örömtől lángba borulnak s a kandalló tűzétől fénylenek; orezáim annyira égnek — oh bár lehetnék szebb, — az ő kedvéért, csakis az ő kedvéért — csak azért, hogy neki jobban tessen. De miért nem jön? Hol maradhat oly soká most, éppen most, — holott annyira epedek utána — mikor szívem annyira telve van. (A baloldali ablakhoz megy. elől.) Nem jön: még mindig nem jön. Oh ezek az önző, rosz férfiak! (A középső ajtó nyílik.) Itt van — itt van.

HETEDIK JELENET.

Ines, Eduardo (a közepén jön.)

Ines: (eléje megy.) Oh Eduardo, Eduardo!

Eduardo: (Inestől balra) Ines, imádott Inesem!

Ines: (duzzogva.) Most, csak most jössz? Eduardo: (engesztelve Inest.) Hisz mindég két órakor jövök.

Ines: De most már három az óra.

Eduardo: Lehetetlen, kedvesem. (Óráját nézi.) Nem, elkem, csak három negyed kettőre.

Ines: (határozottan) három óra van.

Eduardo: (óráját mutatva.) csak háromnegyed kettőre: győződjél meg magad, (a kandallón lévő órára mutatva) ott is ugyanannyi.

Ines: (sértődve.) Jó, jó; igazad van. Nagyon udvarias eljárás tőled, így alkudni perczekre. Inesedhez jössz, mindég korán, ha elmesz késő van. Nagyon udvarias, ki szíve dobogását órája szerint számlálja.

Eduardo: (esdve.) De Ines!

Ines: Menj, menj! Ha még nincs két óra, ha még 15 percz hiányzik: menj a korszóra, sétálj, kaczerkodjál ifju nőekkel. S ha majd kettőt üt az óra, s nem hiányzik többé egy percz is: akkor jer vissza.

Eduardo: Ines!

Ines: Menj! ha két óra jöveteled szokott ideje. Gondold meg: mit mondana a csilagászati obszervatórium, ha megtudná, hogy korábban jövel.

Eduardo: Bocsáss meg, Ines; igaztalan valék.

Ines: Nem, nem. Ne vádold magad: én valék igaztalan. Szívem sóvárgó epedése utánad korábbnak tünteti fel előttem az időt és te, hogy megbüntesd gyermekes türelmetlenségemet — mit tész? (Komikus kézmozdulattal) Szemeim elé tartod kronometredet! Oh, mily költői, mily eszményi szerető.

Eduardo: Bevallom bűnömöt! Megbánom és bocsánatot esdem.

Ines: Csakugyan? Bevallod? Annál jobb. Eduardo: Oly elégedetten, boldogan, oly örömtelt szívvel jövék, hogy nem is tudtam mit mondok, s most sem tudom: mint kezdjem!

Ines: Én is igaztalan voltam irántad, kedvesem, midőn szemrehányásokkal illettek: de annyira örültem, oly boldog valék, s annyira vágytam utánad, hogy a perczek évekké váltak türelmetlen vágyam szemeimben.

Eduardo: Ime halld, angyalom! Ines: (mintha nem is hallaná.) Nagy ujságot vagyok mondandó.

Eduardo: (folytatva) végre boldogok leszünk.

Ines: Igen, boldogok leszünk; boldogok éltünk egész folyamán.

Eduardo: Alig hihetem: mintha almodnám!

Ines: (folytatva) mert atyám megígérte, hogy még ma, — érted — még ma! De hisz te nem ügyelsz!

De most ezzel sem gondolt, — s egy perc alatt csupa tócsa volt körülré a szépen kisurolt padlózat. Hiába sok hópelyhet felfog egy kifordított bunda!

— Ugyan, János, — dorgálta meg a gondatlan eselédet a gondos kisasszony — nem tudja kinn hagyni bundáját, mivé tette a szobát!

— Aranyos kisasszonykám, — mentegélt a juhász — higgye el, eszembe sem jutott, olyan lóhalálába siettem, s e közben széles karimájú kalapja belését kifordította.

— Mi a manót fordítja itt kend a kalapját — kiáltott rá az öreg ur, — még kiszakítja a belését, ki vele hamar, mit akar?

— Hát tekintetes uram — hebegte a juhász titkolózó hangon — a kalapom belésébe csuszaltam azt a kis igazságot, mit az az ur bizott rám, ott van annak a legjobb helye, mert onnan ugyan el nem veszhet.

— Miféle ur? kérdezte az öreg ur — hiszen nem járt most a városban, nem megbiztam-e hogy a juhakolnál legyenek?

— Nem is mozdultam volna én el onnan, egy tapodtat sem, mert tudom a katonaréglát, tekintetes uram, de hát oda ódalgott hozzám egy olyan urféle. . . bizony, először nem valami igaz járatban gondoltam, de nem volt nála semmiféle mordály. Ugy didergett, mint a nyárfalevél, aztán meg egy vékony urikabát fityegett róla. Biz' az én parasztszívem megesett az istenteremtettán.

— Szegény ember! szólt szánakozva a lányka — hát miért utazik ilyen rossz időben, ilyenkor még a jó kutyát sem vessz ki.

— Mutassa hát kend azt a levelet, mondá Bihari ur, mialatt a juhász még mindig keresgél a kalap belésében.

— Mindjárt, tekintetes uram, csak előbb rá kell akadni, még megjáróm, ha eltévedt, mert olyan átkozott kicsiny, hogy még a kalapomba is át veszít. Csak egy pár szót rovtott rá. Ott hagytam azt az urfélélt az akolban. . . a bojtárok őrzik. . . megvan az igazság! Csak ugyan megkerült!

Egy kis névjegyet kék papírpa göngyölve átadott az urnak. — Az öreg ur föltette ezüst pápaszemét, közel ment a lámpához. Kibontotta a göngyöletből s a finom névjegyet odatartotta. Nézte, olvasta, s egyszer csak kezei elkezdtek reszketni, szeméi megtelek könnyvel, ajkai reszketek s így szólt:

— Lehetetlen! hejh, ha ugy volna!

A két fiu közelébb ment hozzá . . . de az öreg intett, majd a juhászt kiküldték a szo-

bából. Ekkor aztán együtt olvasták: „gr. T. . . László honvédeztredes. A névjegyen ott diszgett a grófi korona is. Alá írónnal e néhány szó: Kossuthtól jövök, hirt hozok.“

Az öreg ur törte meg az ünnepélyes csöndet.

— Nem kételkedhetünk, itt a névjegy. . . tudom, hogy a nemes gróf a kormányzóval bujdosott ki. Fiuk nem meg mondtam, még nem vesztette el teljesen színét az én pántlikám, még jó hirt hallunk, hátha derül a világ!

— De apám, hátha valami ámitó, — me-részelt közbeszólani az idősebb fiu, ki már a gimnásiumból kikerült, — sok ilyen szárnyaszedett madár kóborol most szerteszét. . . én legalább nem hiszem, hogy egy gróf ilyen hideg téiben egy kabátban, gyalog vándoroljon tanyáról-tanyára; jó lesz résen állanunk, mert még kelepezébe juthatunk.

— Ne okoskodjál, fiam, nem tudod, hogy Sárossy Gyula drótosót ruhában csaknem koldulva járt be egész megyéket, Horváth Mihály miniszter bakonitól inassá lett, hogy megmeneküljön.

Különös világot élünk most fiuk, épen a ruhájáról nem lehet megítélni az embert. Magam megyek le, engem ugyan rá nem szed senkisé, tudom én, hogy merre dörög.

Ugy is lett. A jó öreg ur magára öltötte prêmes bundáját, egy másikat a juhász cipelt utána, nehogy vendége a távoli akoltól a szobaig meg fázzék. — No meg a tisztesség is azt követelte, hogy elsőben is meleg ruhával lássa el.

Az idegen ott volt az akolban. A bojtárok szóltanál állottak akkor körülötte. Gyana-kodva néztek rá s bizony ha elakart volna iramodni, már az ajtóban utját állják. De ilyesmi őse ágában sem volt a bujdosónak.

Akkor miért jött volna ide? Egy jászol mellé dőlt s szomoruan hajtotta le fejét. — Az öreg ur nem vehette szemügyre félhomályban sajátos vendége arcvonásait. — De termete esinos, alakja kellő urias volt. Látott ő egyszer egy T. . . gróft s véleménye szerint az idegen csakugyan hasonlított is hozzá. De meg ő maga is ősmert több gazdatisztet a T. . . uradalomból, tudta, hogyha csalárdság lesz a dologban, mindennek nyomára jó. Becsületes ember előlegesen nem gyanusít senkit, különösen olyan zimankós világban, mikor az igazság bajnoka tépelt rongyokban jár vagy börtönbe zárva nyög s kesereg.

Belépvén az akolba, az idegen föltekintett az öreg urra, de nem ment feléje, hogy jobbát nyujtsa neki. Ezt is nagyon természetesnek találta. Hiában, azok a nagy urak elvárják, hogy az alsóbbrendűek menjenek hozzájuk.

— Ebből is ráösmerek, — okoskodott magában, — hja, az ur még az akolban is ur!

Közeledett tiszteletteljesen feléje, a maga módja szerint udvariasan meghajolt, sőt odáig bátorzkodott, hogy reszkető jobbát felé nyujtotta.

A bujdosó merőn szegezte szuró tekintetét az öreg ur becsületes, nyílt arcára, s németül halk hangon kérdezte tőle: „nem tart-hatok itt árulástól?!“ S nézett merőn tovább mintha a szemén keresztül szívet és értelmet fürkészett volna.

Az öreg ur elsápadt. Már maga ez a gyanusítás bántotta nemes önértetét. Hiszen mindenki ősmerte az ő hazafiságát. S ime ez az ur még gyanakodik, míg neki a gyanu esze ágában sem fordult meg. Hátha most ő fordítja meg a bot másik végét.

De meggondolta magát. Menekült állott előtte. Mennyi veszély környezi őket, úgy kell aludniok, mint a nyulnak. Még a bokor megöl is szimatolnak rájuk. Nemes, nyílt jelleme fölmentette az idegent.

Ez mint jó emberösmerő leolvassa Bihari ur arcvonásairól a megütközést s még vontatottabb hangon, csaknem sugva folytatá:

— Ne sértse meg önt hozzá intézett első kérésem; nem ok nélkül tettem én azt. Lássá egyik barátom, kibén csakugy biztam mint saját magamban, kevés híjján börtönbe juttatott. Ah! saját életemmel mit sem törődöm, ezerszer néztem szembe a halállal. . . de most drágább, féltőbb kincs van reám bizva. . . ez elnyomott, leigázott haza jövő szabadsága. . . Ért-e ön engemet?

— Ezer bocsánat! rebegett a jó öreg, tiszteletteljesen szoritva meg az idegen jobbát, — ezer bocsánat méltóságos uram. . . jól ősmerek az egész megyében az öreg Biharit. . .

Az idegen az ott bámoló bojtárookra mutatott, kik szájtátva, szemmeresztve nézik, hogy az ő gazdájok azzal a didergő vándorlóval társalog, sőt kezét is szorit vele. Bihari ur elér-tette s intett embereinek, hogy ne báméskodjanak, menjen kiki a dolga után.

Majd így folytatta az idegen:

— Ne is folytassa tovább, én is nagyon jól ősmerek, neve felírva a hon jobbjai közt, kikhez a válság idején biztosan fordulhatunk. . . nevét ősmerek a legnagyobb magyar is. Nem

Eduardo (a nélkül, hogy reá hallgatna, folytatja.) — mert anyám.

Ines (félbeszakítja.) Anyád — Eduardo (folytatva.) Fél óra mulva itt lesz s meg kéri szüleitől drága Inesem kezét.

Ines: (örömteljes meglepetéssel.) A hercegnő?

Eduardo: (komikus méltósággal.) Igen, ő fensége Almonte hercegnője szerencsén fogja tartani nagyságos Avendano ur és asszonytól (megfogja Ines kezét) a kis, fehér kezét Eduardo fia számára megkérhetni. De a kis Eduardo már régen hatalmába kerítette a kis kezét: már rég szívére s ajkaira szoritotta azt — s ha meg is tagadná, sem lenne könnyű azt tőle elragadni.

Ines: Anyád tehát csakugyan el akar jönni? Oh, mennyire igaza van a világnak, midőn szentnek mondják.

Eduardo. Szent? Anya ő, s szereti gyermekét, anyai szíve egész hevével. — Ma reggel megkértem — s ő meghatva kérésem által, könyes szemekkel megadta beleegyezését. Őseink dicső tetteit mindenek fölé helyezi, s vallásos kultuszszal adózik családunk (becsületesnek, s szivesebben látna a ravatalon, sem-hogy oly családdal lépjek összeköttetésbe, mely-

nek nevén a legesekélyebb föltott lehetné a legnagyobb szigor. Atyádat végtelenül becsüli, tudományos hírnevét.

Ines: Elég, elég! Nekem elég az, hogy nemsokára itt lesz; egymáséi s boldogok leszünk. Nemde, ez nálunk a földög? Hogy mi ok vezette rá, hogy beleegyezését adja, reánk kö-zönös lehet. Vagy talán más véleményen vagy?

Eduardo: Te hálátlan! Tán kételkedel bennem?

Ines: Oh nem — nem kételkedem benned, kedvesem. Mily szerencse, hogy jó anyád engedett. (Meghökkenve) De ha nem engedett volna! Oh, istenem! Jól tudom, hogy szeretsz; de anyáknak engedelmisséggel tartozunk, s ha ő nem-et mondott volna, akkor te, mint jó fiu nem okoznál neki fájdalmat s bár — meghiszem — nagy búval, egyedül hagytad volna szegény Inest emészto bánatával. (Bensőséggel.) De nem, — ne is hallgassd ezt, hálátlan. Ne hallja senki, mennyire szeretlek; ne tudja senki, hogy hütlenséged megrabolna eszemtől s a fájdalom és búbanat sirba vinne.

Eduardo: Kedves, drága Inesem!

Ines: Látod tehát, hogy tulajdonképpen anyádnak tartozom hálával; mert neki, s nem neked köszönhetem boldogságomat.

Eduardo: Kegyetlen! Tudod-e azt is

mit tennék, ha szerelmünk elé legyőzhetlen akadályok gördülnének.

Ines: Engednél anyád parancsának, s elhagynál engemet?

Eduardo: Soha, soha! Nem a világ minden kincseért!

Ines: (egy pillanatig rászégezi szeméit.) Jó. Megesküszöl reá?

Eduardo: Esküszöm a legszentebbre!

Ines: Mily boldogság!

Eduardo: Mily üdv!

NYOLCZADIK JELENET.

Voltak. Lorenzo. Juana. Tamás a középén. Lorenzo és Tamástól támogatva megjelenik Juana; egy pillanatig megáll, hogy léleketet vegyen; ruházata szegényes, sötét. Mindhármán lassan előre jönnek.

Eduardo: (megfordult.) Mily komor csoport! Miért jön a fekete felleg elhomályosítani egünk derült kékjét?

Ines: Juana az, atyám volt dajkája. Regény enőnek élete; később majd elbeszéltem.

Lorenzo: Lassan, Juana, lassan!

Juana: Ki ez ifju hölgy?

Lorenz: Leányom, Ines. Jer ide, Ines.

Ines és Eduardo (közelednek.)

messze már az idő, mikor mellén érdemjel tündökölt.

Ki hinné, e szavak az öreg urat boldoggá tették. Az ő nevét ősméri a legnagyobb magyar, ősméri az, kinek nevét imaszerű kegyelettel ejti ki. Hogy honnan ismerheti, a fölötte nem is gondolkozott. Csak a rossz hír kuttatóit szokás nyomozni, a jót mindenki elfogadja szívesen. A dícséret, akárkitől jő, hizeleg hiúságunknak, hátha még valami nagynevű ember emel ki a többiek közül.

— Ne töltsük itt tovább az időt, menjünk föl a meleg szobába, — szolt az öreg ur, maga adván föl a jó bundát a grófra, — hadd segítsék.

A gróf engedte s ment az öreg mellett otthonias de azért méltóságos magatartással.

A terembe érkezve, az öreg ur udvariasan emelte le a bundát vállairól s vendégét most már szorosabban vette szemügyre s a vizsgálat kedvező eredménye földúlt arczára volt fölírva. Szép szöke haja, napsütött férfi volt vendége. Ruhája finom, urias, de kissé kopottas. Kezén durva szarvasbőr keztyű, melyet lehúzával mindjárt látszott, hogy finom kezei vannak.

Az emberismerő gróf megint lelkébe látott gazdájának. Észrevette, hogy bírálattal tárgya lett. Megszakította a csöndet.

— Uram! Hazám hü fia, higgye el, nem vettem volna semmikeppem sem igénybe szíves vendéglátását, ha meg nem lennék erősen győződve a felől, hogy ön egyikike ama keveseknek, kik ily szomorú korszakban is tisztán megőrzik gyémántjellemeiket. Ne gondolja, hogy e felől értesítve nem volnának azok, kik e nemzet élete fölött titokban s a hazától távol örködnék. Jól tudom én, hogy úgy ön, mint kedves fiai előtt valami gyanus színben tűnhetik föl, hogy ily állapotban látnak engem . . . értsék meg . . . engem.

Említettem ott kinn s ismétlem most is, hogy egyik leghűbbnek vélt barátom kevés hűjén ellenségeim kezébe játszott. Ha nincs egy cselédje, ki évek előtt nálam szolgált, nem lennék itt: azóta már talán Olmütz felé volnék utban még pedig bilinesben, fegyverek között. Azonban az én nyomorult életem nem is számítom, — ezerszerre nagyobb baj leendett, — folytatá halkabb hangon, mellére mutatva, ha a mellényzsebemben elrejtett okmányok kerülnek a rendőrség kezé közé. Egy elnyomott haza ébredező szabadságát hordom itt. Szerencsére megmenekültem. Régi, hü inasom ruhája ez rajtam. Holnap Debreczenben kell okvetlenül lennem, hogy értekezsem ott a józsefstadti börtönből nem rég hazakerült honfiakkal . . . T . . . M . . . t ősméri ön kétségtelenül?

Juana: Mily szép — mint angyal jelenik meg előttem. Ha ily lény lenne körülöttem utolsó órámban: az égből képzelném magam.

Lorenzo: Még egy lépést.

Tamás: Még egy erőltetést, az utolsót.

Lorenzo és Tamás: (Juanát balra vezeték s a szófa melletti karosszékre ültetik. Mindnyájan körülveszik.)

Juana: Ha megcsókolhatnám! (Int Inesnek, ki közeledik hozzá. Juana kezénél magához vonja.) Nem; kezéd az ifjú élet tüze melegíti — az én leheltemem hideg. Nem csókoljak meg: csókom a halál csókja: (Gyengéden eltávolítja Inest s elereszti kezét.) Nem ajkaimmal, csak lelkemmel, gondolatban csókoljak meg, gyermekem!

Tamás: (halkan Ineshez és Eduardóhoz.) Menjünk: hagyjuk e szegényt magára az apával. (Juanához.) Viszontlátásra! Csak bátran! Minden nyomornak immár vége.

Juana: E földi nyomornak, érzem, vége.

Ines: (fájdalmasan nézi Juanát.) Szegény asszony! (Eduardóhoz.) Menjünk Eduardo! Eduardo: Jer, Inesem!

Tamás, Ines és Eduardo (el az oldalajtón.)

— Nagyon jól, gróf ur, nyolcz évet töltött el rabságban, de sem testét sem lelkét nem törte meg a hosszas nyomorúság.

— Kedves jó barátom! szolt lelkesült hévvel a gróf — alig várom a percet hogy hü pajtásomat ölelhessem. Tudom, sokat szenvedett, de a börtön kenyerével egy kemenczében sütik a hontalanság jkeserű kenyerét, melyre mi szorultunk.

— Tessék jönni vacsorálni, — szolt a belépő lányka, meghajtva magát az idegen ur előtt, kinek nevét ő is megtudta testvéreitől.

Eloszlott minden kétség. A gróf csakugyan T . . . gróf volt az öreg ur hiedelme szerint. Minden föltett kérdésére oly pontos szabatsággal felelt, hogy utóljára még a kétkedő fiu is a vendég homlokán látta a kilenczágú koronát.

Vacsora után, melyet a legkellemesebb társalgás fűszerezve, az akkori divat szerint szénát theáztak. (Azóta rendes szokás, elmaradhatatlan kellek.) És mennyi mindenfélét beszelt a gróf a nagy száműzöttről, Napoleonról, a kinel háromszor volt külön kihallgatáson, a konfederáció magasztos tervéről, melyet már az összes európai diplomácia elfogadott s csak a kivétel nagy munkája van még megoldásra. Az öreg ur csak úgy nyelte a szót. Halat adott istennek, hogy újságot sem olvasott, mennyirn elámitották volna azok a fizetett, hazug hírlapok. A gróf előadta, hogy most azért küldetett az országba, hogy eme nemzeti tervnek megnyerje a jelentékenyebb egyéneket. Oláhok, szerbek már mind a kezében vannak, azokkal könnyen elbánnak, — ez az eszme egyedül, mely e nemzetiségeket kibékítheti. Mutatott egy fölhatalmazást Kossuth sajátkezü aláírásával. Olasz nyelven volt szerkesztve. Az öreg ur nem látta még Kossuth aláírását, de miért ne hitte volna el, mikor magának, grófnak szájából hallotta. A jó öreg elragadtatva csókolta meg a kéziratot.

Lehetet már esti tíz óra. Még a gróf tartotta beszéddel a családot. Lerajzolta előttük Törökországot, beszelt a száműzöttek apróbb, bensőbb viszonyairól, Kmestyről, egyik másik fontosabb egyénékről, majd visszaidézte a nagy Magyarországot, a Mátyás, Nagy Lajos korát, midőn magyar tenger vizében hunyt el észak, kelet, dél hulló csillaga. Egyszerre a beszélgetést hatalmas kutyaugatás szakította félbe. Az öreg urnak igazán hatalmas kutyái voltak. Csudálta is, hogy jöhetett be bántalom nélkül vendége, mert azok idegent be nem eresztenek. Szerencséje volt, hogy utközben talált egy bojtárra s az kísérte el az akolig, a hol aztán találkoztak.

Az öreg ur kutyáival még a zsandárok is tisztességesen bántak. Egy időben mikor a hatalmas ebek a zsandár lovak farkaiba is belekapaszkodtak s a ló felágaskodván a zsandárt levetette, szigorú rendeletet közöltek vele, hogy kutyái szájára szájkosarakat csináltasson. Az öreg ur felretette a szigorú rendeletet. Megbirságotlakt, be is hajtották a kirótt birságot. Mégsem birtak rajta kifogni. A kutyák szájkosár nélkül portyáztak a pusztán. Végre a beamterek az öreg ur költségére elkészítettek a szájkosarakat s ünnepléses deputáció költötte fel azokat. Egyik kutya ott a helyszínen mindjárt szétörte a kosarat s a deputáció pléhgalléros tagjának úgy neki rontott, hogy a hivatalos uniformisa egyik szárnyának feláldozásával menekült meg a nagy tigristől. Ez a multság belekerült az öreg urnak pár száz forintjába, de az uniformisos kutya-deputátusnak elkellett menni Debreczenből, mert minden héten kapott ajándékba valami ősmertlentől egy szájkosarat.

A zsandárok tehát, hogy a juhászokkal s cselédekkel előre tudassák a jövetelt s a kutyákat addig befoghassák, rendszerint puska-lövés által adtak jelet.

A puska-lövés s kutyaugatás csaknem ugyanazon perczen hangzott. — A boros pohár majdnem kiesett a gróf kezéből. Arczát hulálsápadtság vonta be s akadozva rebegte:

— Nemes barátom! im itt ezek az irományok; ha engem elfogtak, hazánk csak egy életet veszít, de az okmányok nagyon fontosak, őrizze meg ön ezeket, mint szemefényét. Nekem pedig adjon egy pisztolyt, nem akarnék élve kerülni ellenségeim körmei közé.

Bihari bácsi homlokáról gyöngyözött a verejték.

— Esküdjék meg, ember, — suttagá a gróf, — hogy ez irományokat megőrzi . . . de nem, nem, magam égetem el, mert az őszeszeküvők nevét tartalmazza.

Nem volt azonban egyikre sem szükség. Károly mindent ügyesen elintézett. Egy intés, s a cselédek mindjárt megértették, hogy nemáknak kell lenniök, mint a hal. Nem is szoltak azok semmit sem olyat, a mi a menekülést elárulhatta volna.

— Kötözök meg kentek azokat a hiénákat, — ordított dühösen a káplár, — mert mindegyiket lelvöm.

Most Bihari bácsi sem kötekedett. A feltűnésig alázatos volt. Kinn járt-kelt a zsandárok mellett mindig, kinalva azokat legjobb borából. Addig a gróf ur egy ősi ruhaszekrényben húzta meg magát, Neszelt, figyelt.

— Hát bizony mi egy szökevényit szeretnék elcsipni, — mondá a káplár, — erre felé vette utját. Egy ideig nyomon is jártunk, de ez átkozott hó befutta az utat . . . s talán eltemette azt az atyafit is. Nem járt-e erre valami csavargó?

De már erre csakugyan nemzeti becsülettségét adta volna az öreg ur, hogy ilyesféle kőbörgőnek színet sem látta. Nem is tanácsolná, hogy erre vetődjék, mert azt ugyan helybenhagyják az ő kutyái s mondott rémséges históriákat, hogy ekkor meg akkor mint kerített kézre három haramiát.

— Nohát, nemzetes uram, — megértse, a mit mondok, — szolt halkan a káplár, — most láncon tartásák az ebeket, nagy valószínűséggel erre vetődhetik az a jó madár. Elvárjuk, hogy kirepülni nem hagyják a kalitkából. Én itt hagytam volna egy legényt a magam esztől, de másképen szól a parancs, hát ahoz tartom magamat. Házkutatást is szeretnék tartani, de hiában a parancs mindég parancs s azzal nem bíztak meg.

Most először életében helyeselte a jó öreg ur a paragrafusok törvényét.

— De káplár ur, addig már maradjanak, míg egy pohár meleg bort hoz a cseléd.

— Nincsen rá parancsom, hogy el ne fogadjam, — okoskodott a zsandár.

Le is öblintették torkukat s aztán mentek tovább utjokra.

Megnyílt a ruhaszekrény s kilépett a gróf ur.

— Ön a hazát mentette meg, adja ide jobbját, hadd szorítsam meg.

Bihari bácsi magyaroson rázta meg vendége kezét.

Milyen jó kedvvel theáztak tovább! Mint édes méz csepegett a szó az emigráns ajkairól. Éjjel felé járt az idő, mikor nyugalomra tértek. Bihari bácsi vendégszobában készítettett jó meleg ágyat. Hadd pihenje ki magát annyi viszonytárság után majd beviszi ő a gróft T . . . M . . . barátjához holnap reggel. Maga is bemege vele. Mint gazdatisztje kíséri. Kiesoda merné őt gyanúsítani.

Csendes jó éjszakát kívántak egymásnak s a gróf az ajtóból mosolyogva kiáltott vissza:

— Csak aztán, kedves urambátyám, szabadon ne bocássák az éjjel az ebeket, nehogy a zsandárokat maga ellen haragítsa.

— Gondoskodtam, — felelt Bihari bácsi — hadd jöjjenek, majd elintézem én velök.

A család már nyolcz órakor talpon volt. Az öreg ur meghagyta a kocsisnak, hogy a szánnal kilencz órára készen legyen, mert a városba hajtának. Előtte való estve a cseléd az ifjú ur inneplő ruháját tette az ágy melletti székre.

Kilencz óra s még semmi nesze a vendégszobában. A kávé régen kész frissen sült kávéscsal. Az öreg ur türelmetlenkedett.

— Hagyja el atyuskám, — csitította a lányka, — tudja-e, én a regényekből azt olvastam, hogy a grófok délben kelnek föl.

A lovak már kiinn toporzékoltak. A kocsis dörmögve dörzsölte kezeit, hogy meg ne fagyjanak. Tizenegy óra! Még sem ébredsz. Már hangosan köhécselt, prüszkölt az öreg ur, majd heves léptekkel járt föl s alá . . . de bizony az ő kedves vendége még mindig jóízűen aludt.

A szobalány odaillesztette fülét a kulcslyukhoz, de nem hallott sem horkolást sem szuszogást.

— Még bizony rosztól félek, — aggódott az öreg ur, — a sok thea talán megártott s megütötte a guta. Mi lesz ő belőle, ha itt talál meghalni. Ő be nem jelenti, mert abból nagy baj lenne.

Mig így töprenkedett, fiának jutott eszébe hogy ő felmászik a vendégszobával átellenes körtefára. Onnan egyenesen belátni az ágyra. Ha a vendég ott észreveszi, azt mondja, hogy madárfogót visz a körtefára.

Ugy is lett. Létrát támasztottak a fához s az ifju felmászott. Alig tekintett be az ablakon, ijedten kiáltott le az öreg urhoz:

— Apám! a vendégnek hire-hamva sínes. A szoba egészen fel van forgatva.

S gyorsan mászott le. Rémulően szaladtak vissza. Betörték az ajtót. Minő pusztulás! Az ezüstneműk a vendégszobából mind egy szálíg eltűntek. Ott volt felakasztva egy fogásra az öreg ur udonatuj farkasbundája. Az is eltűnt. A szekrény feltörve. Onnan is hiányzott vagy ötszáz forint ezüstben, aranyban.

Az öreg ur ököllel ütötte a fejét.

— Lássá, atyus, — szölt az ifju — nem hiában gyanakodtam én. Az az ember valahogy szert tehetett a grófi névre s így szedett rá minkat. Ha a kutyákat szabadon bocsátjuk, azok letépi, azért említette bucsuzásokr, hogy ki ne eresszék. Elmehetett az még korán . . . most már üthetjük bottal a nyomát.

— S még ezenfelül bajba is keverhet, — töprenkedett az öreg — nincs mit tenni, rögtön megyek T . . . M . . . urhoz. Az ösmeri, ahhoz szándékozott, figyelmeztetem, hogy ne hallgasson az ámitóra. Még talán megelőzhetem.

A szán elindult s délutáni egy órakor Bihari bácsi lelkendezve toppantott be T . . . M . . . hoz.

— Volt-e itt T . . . gróf? kérdezte rövid köszöntés után.

— Volt biz az, kedves barátom uram, de én elcsipettem, mert szédelgő embert ösmertem fel benne!

— No hál' Istennek, — örvendezett Bihari bácsi. akkor hát az én tölem ellopott tárgyak is megkerülnek. Hol van lezárva?

— Mondja inkább, viszonzá T . . . M . . . hol volt lezárva?

— Mi . . . da! hebegte az öreg ur, — talán csak nem bocsátottak szabadon?

— Nem biz azt, de megugrott. Most ne türelmetlenkedjék, üljön le csendesén, hallgasson végig, elmondom részletesen, hogy miként hántam el vele.

Bihari bácsi leült, piros zsebkendőjével törölgette izzadt homlokát. Rágyujtott s pipázott mérgesen, de azért szemfűl volt.

— Tudja, folytatá T . . . M . . . — én mit számvevő a kollegium egyik hivatalos helyiségében dolgozgom, ott a földszinten. Fiam szintén abban a szobában irogatott. Talán negyednapja egy szép délután, ugy három óra tájban szerény kopagtatást hallunk s belép egy csinos külsejű, szőke ifju emher. Az ön leírása épen reá illik. Ruházata nem volt valami

ajánlaton de külső megjelenése mégis [megnyerő.

— T. M. urhoz van szerencsém? kérdezi magát uriasan meghajtva.

— Részemről a szerencse.

— Fontos ügyben szeretnék önnel uram, négyszemközt beszélni.

— Kihez legyen szerencsém? Kérdezte T. M.

— Nevemet csak négyszemközt mondhatom meg, szölt, fiamra vetve gyanakodó oldalpillantást.

— Fiam, — feleltem — előtte bátran beszélhet.

— Jól van, hát megmondom nevem — suttogta halkán, én T . . . László vagyok, Konstantinápolyból jövök, ezer veszély között tudtam idáig hatolni . . . önhöz vagyok utasítva. Fölállottam s kezemet nyujtottam neki.

— Lekötelezve érzem magam, — válaszoltam, de a gyanu már megfészkelődött nálam, mert nem ösmertem föl arczában a T . . . vonásait.

— Most, miután tudja nevémet, mondá tovább, azt is közölhetem, hogy hazánkat érdeklő ügyekről óhajtának önnel értekezni, mit csakugyan négyszemközt beszélhetünk meg.

— Akkor hát, viszonzám, beszéljen ön angolul, mert tudomásom szerint a T . . . ek nyelvet beszélik.

Gyöngye pir futotta végig az ifju arczát.

— Talán kételkedik ön, uram, — suttogta még halkabban, — nem csodálkozom azon sem, hiszen az emigránsok közül többen kizsákmányolják a honfiak jóhiszeműségét, de mindjárt meggyőződik, miheylt irományaimba tekint.

Elkezdett németül beszélni az amerikai dollárokról, Anglia rokonszenvéről az elnyomott magyarok iránt.

Én mintha számadásaimat nézegetném, egy egy pár sort irtam, mit fiamnak csuszattam oda. E pár sor azt tartalmazta: »Menj ki s hívj be rögtön két pedellust.

— Fiam! — mondám aztán, — hagyj magunkra minket.

Aztán ujra elkezdett hosszadalmasan beszélni, kérdezve, hogy kiket ösmerek én Debreczenben, a kik hajlandók volnának az összeküvésben részt venni . . . hajlandók volnának-e áldozatkészségre és így tovább.

Eleinte azt hittem, hogy talán az osztrák kormány bérence, a ki az ilyen gyanus egyneket ismét lépre akarja vezetni . . . aztán azon hiedelmem lett erősebbé, hogy közönséges csalóval állok szemben, a ki néhány forintot akar kicsikarni tőlem s majd az én révémen másoktól is.

Beszéddel tartottam, mig aztán fiam a két pedellussal betoppant.

— El ne hagyják ezt az embert szökni, — mondám — kísérik föl a városházára.

Az algróf elsápadt. Reszketett. Majd dühösen rám nézve így szölt:

— Tehát önben is csalódtunk. Neve be lesz jegyezve a fekete könybe . . . vigyázzon, elárult, eladta hazáját . . . vérem az ön fejére száll.

De én átláttam a szítán. Fölismertem emberemet. A vizsgálatból kitűnt, hogy szökött katoná. Mint inas csakugyan szolgált T. grófnál . . . több iskolát végzett s elég jó modorra tett szert, hogy mint csaló léphessen föl.

S hogy mily ügyes volt, kitűnt abból is, hogy még a katonai szigorú felügyelet is ki ki tudta játszani. Betegnek tettevén magát, bevitték a kórházba. Innen egy éjjel megszökött, sőt még a zsebébe elrejtett irományokat is elvitte magával. Ugy mehetett önhöz, kedves barátom, uram. Csodálom, hogy ki nem olvasta szeméből, hogy minő emberrel van dolga.

Szegény Bihari bácsi e beszéd alatt csöndesen viselte magát, de aztán bezzeg ki-tört belőle az elfojtott indulat.

— No még így rá nem szedett senkisémet. Oda van jó farkasbundám, óráim s ki tudja még mi? Jaj! a kötnivaló, milyen szépen tudott beszélni. De én panaszzra még sem megyek, mert ha mindent elősorolok, még megütöm a lábamat.

— Inkább minket csaljanak meg százszor, mintsem mi csaljunk meg egyszer mást, — vigasztalá T. M. az öreg urat.

— Igaza van, kedves barátom, de azért mégis restellem, mert a hetedik menyországból estem le. Milyen szép jövőt rajzolt előttem.

— Ne féljen, eljön az is, de nem a dollárok révén s nem Amerikából . . . csak várjunk türelmesen.

Bihari bácsi csakugyan megis érte az alkotmányos korszakot s nem sajnálta a farkasbundát.

Az algrófnak nyoma veszett.

Két költemény.

I.

Ha megzendül . . .

Ha megzendül ugy néha-napján
Szivem hurján a dal:
Nem hirt vadászó, büszke hangja,
Mit ajakamra csal.
S ha mégis tulbecsült erővel
A végtelenbe' jár:
Hol röpte lankad s visszahullna,
Hitemnek szárnya vár.
E szárny nem fárad; meg nem állit
Az elsápadt azúr:
— Tér és idők fölött ki trónol —
Segítöm ott az Úr!

. . . Szállok hol trónja mély alapjai
Csak — a sugárzó boltívek sora,
A hol nincs tegnap, minden a mai:
A kezdet s vég határa a soha.
S dicséretére Isten nagy nevének
Kiknek lantján zengett a földön ének:
Ismert ajkának hallom gerjedelmét,
Hogy lelkemet fölebb-fölebb emeljek:
Látom Dantét, s megnyilt szemével
Miltont az élet csarnokában;
Az elveszett paradicsomnak
Földjét tapodja, érzi lábam . . .

Itt arczra borulok.
Mert láthat-e Téged —
Gyarlóság szeme, föld fia, por?
Örök szeretet Te!
Ki a mindenséget
Öleled s mégis szivembe lakol!

II.

Anyám névnapjára.

Ha ide írhatnám, a mit ma úgy érzek
Ez egyszerű dalba!
Hisz' itt vannak velem, a kiket hittem rég
Már temetve, halva.
Itt az öröm, itt a boldogság s mosolygón
Átölelnék mondva,
Hogy mit írjak neked, kedves édes anyám
A te névnapodra

Óh a mennyi szípet mondanak, leírni
Gyöngye az én tollam:
A kinek annyit kén írnom, te kivüled
Pedig, pedig hol van?
Irok s mit nem bírna ez a toll leírni
Sok levelű könyvbe,
Ott ragyog szemembe, egy-egy édes, forró,
Tiszta öröm-könybe.

Ez a könyv, ez a percs gyermekké tesz, mikor
Névnapod reggelén
Kis köszöntő-versem, kezeidet fogva
Félve elrebegém.
A mit akkor ajkam elmondani nem bírt,
Könyeid mondták el;
Azok a könyvek most az én szemeim' és
Arczom' borítják el.

Gyermek vagyok, a ki már nem betanítva
Mondja: Isten áldja!
Megtanultam, tudom, hogy a legjobb anya
Te vagy a világon.
. . . Legyek az életnek bármi; — a mig földi
Éveim letelnek,
— Add Istenem, add! hogy az én jó anyámnak
Legyek én csak gyermek!

Toth József.

Piros tojás.

Hogy tudok én örüvendeni ennek a kis piros jószágának, a mit kedves nagysád saját rózsás ujjacskaival festett meg, úgy hiszem. Ugy van, ugy-e? A világért se csáfoljon meg engem; miért ne hagyna meg ebben a kedves illúzióban, mely jól esik a lelkenek nagyon s miatta még egyszer úgy szeretem azt a kis piros tojást, — lássa nagysád, most is majd összeroppantottam a nagy szeretet miatt, úgy oda szoritottam szegénykét a szívemhez. Hiszen addig vagyunk boldogok, a míg el nem hagy az illúzió, mely rózsás ködbe burkolja a képzeletet s naivvá, poétikussá tudja tenni elkárhozott lelkemet.

Ennek a napnak pedig nagy az illúziója, mert az a kedves szokás, a locsolódás tele önti kedélyvel, poézissal s a tavaszi nap ragyogása, a fészkrakó madarak csevegése oly jól táplálja a kedélyt. A lelket valami bűbajos képzelődés önti el, a mely felolvaszítja, elűzi belőle a gondokat, töprenkedéseket s az ember úgy érezi, mintha emelkednék, aztán megtisztulva ott teremne abban az egyszerű, fenséges gyermekvilágban, a mikor még elég volt a boldogsághoz egyetlen piros tojás is, a rózsavíz díjába, a melylyel a lányserget úgy megriaszítottuk.

Lássa nagysád, milyen naiv vagyok. Ugy teszek éppen, mint az öreg emberek, mikor bor között eszökbé jut a régi idő s elzékenyvedve emlegetik: hej, akkor volt ám jó idő, nincs is több olyan, nem is lesz, — mintha bizony az idő változott volna, pedig ők változtak ám meg. Örök gyöngesége marad az a léleknek, hogy a múlt kedvességét sokkal nagyobbra becsüli, mint a jelenét.

Pedig éppen úgy megy most a világ székere, mint akkor, most is éppen olyan kedves dolog a locsolódás, meg a piros tojás, persze az én e feletti örömem nem az az öröm többé, a mi a gyermeké, nem az a mindent felölölő, tisztá, ártatlan öröm, mely nem tud gondolkodni, csupán érez. Az én örömem már a multak emlékének kivirágzott illúzió, de nagyon kedves és véghetetlenül jól esik a lelkenek. A nagysád gyermekies, üde lelke nem tudja ezt megérteni, de jól van ez így, minék is gondolkoznék felette, minék is boncolgatná az örömet, érezni kell azt csupán: jaj annak, a ki felébredt s csupán átéli az édes álmot a képzeletében!

Sokan megloesolták ma, ugy-e? Látom a fehér ruháskájáról. Milyen rózsáillatos itt minden, úgy hat reám, mint mikor valami kedves emlékekhez kötött zene esendül meg a fülemben. Eszembe jut az az idő, mikor először a kezembe adta az én kedves anyám a rózsavízzel telt üveget s szívemre kötötte, hogy jól megöntözsem ám Annuskát meg Honkát, de Róza nénitől se kiméljem a rózsá vizet, majd meglátom, hogy milyen sok szép piros tojást kapok én azért.

Elindultam, erősen a két kezem közé szoritva az üveget, ne hogy eltaláljam ejteni. Hogy hujtak el azok a kis leányok, mikor betoppantam a szobába s magosra tartottam az üvegemet. Róza néni pedig segített nekem — előmbé állította a két kis leányt s ezek hiába szabadkoztak, hiába futottak volna ketten három fele, jól megöntöztem őket. Ugy menekültek el a Róza néni karjaiból, sikitva, kacagva. Mikor aztán Róza néni állott előttem csak, úgy megloesoltam őt is, hogy el kellett menekülnie neki is a szekrény mögé — s énnekem oly jól esett az, hogy Róza nénit megüsztettem, pedig roppant nagy volt a respektusom előtte. Az öreg nénit is egészen gyermekké tette az én locsolódásom.

Lássa, kedves nagysád, úgy tudok én örüvendeni most is ennek a piros tojásnak és ezzel nemesak én, de azt hiszem, mindenki így van; mert semmi sem indíthatja úgy meg a lelket, mint ha a boldog gyermekemlékek édes visszhangja esendül meg benne. Erre meglágyul a szív, a képzelet szárnyakat kap s játszva repül a nuli hangulatának rózsaszínű ködében.

Hogy megfenyeget kedves kezeckéjével. — majd másnap visszaadja! Hogy majd megloesol engem, de úgy hogy nem köszönöm meg. Dehogy nem köszönöm meg, még piros tojást is adok ám érte. A mit pedig én szeretem, azt oda teszem az íróasztalomra, hogy mindig lássam — mert úgy szeretem, úgy becsülöm, a miért abba a kedves hangulathoz ringatta a lelkemet.

Leontesz.

Az ötvenes évekből.

— Debreczeni emlékezés. —

Azon időből akarok egyet mást elbeszélni, a mennyi tudniillik annyi sok évek után eszembe jut, mikor Debreczenben a zsandárok és policzajok uralkodtak s remegésben tartottak az egész környéket.

Minden utcán éjjel és nappal folytonosan sétált feltűzött szuronyyal két policzaj és néha néha két zsandár.

Ha az utcán a gyalogjárón két embert egymással beszélgetve megállva találtak, annak egyikét balra, a másikat jobbra indították, mert hát tiltva volt a csoportosulás. Nem állhatott volna akkor fen sem a Telegdi, sem a városháza előtti, sem a Casinó szegletén, sem pedig a Mendelovics boltja körüli kaszinó.

Ha a folytonosan czirkáló policzaj vagy zsandárnak valakinek ábrázata nem tetszett, azonnal gyanu alá vette s beszólította oda, honnan ugyan mindaddig meg nem szabadulhatott, míg sok utánjárassal kellően ki nem igazolták.

Ez még csak megjárta, hanem az, ha valamelyik atyafi veres tollat, habár annyi volt is mintegy szunyog lába — talált kalapja mellé tenni, az már egyenesen szurony közzé jutott, bekisértek s mint rebellist szigorú fogságba tették, — mentegethette magát az isten teremtette, míg szabadon bocsájtottak.

Megtörtént ez is:

Egy fiatal uri embert, ki itt a császári királyi államügyészséghez, meg pedig a főállamügyészséghez volt a bécsi cs. kir. igazságügyi miniszterium által irnoknak kinevezve, fenyves nappal a czeleged utcában egy fiatal zsandár strázsamester azért támadott meg a legnagyobb gorombasággal, hogy az, a bécsi miniszterium által a hivatalnokokra parancsolt uniformis sapkájában merészelt az utcára ki menni, és midőn tisztí társai, kiknek szintén hordani kellett a megparancsolt aranyszínű sapkát, e feletti felhaborodásukban a zsandárok parancsnokához a kapitányhoz, ki tősgyökeres magyar ember volt (fájdalom lélekkel nem) mentek panaszsra s a zsandár őrmester gorombaságáért elégtételt kértek, meg neki állott felebb, s azzal a vigasztalással bocsájtotta el őket, hogy köszönjék meg annak a zsandár urnak, a miért azon apró hivatalnokot rögtön be nem záratta. — Ugy-e furesa világ lehetett ez?

Egy másik esetet is elmondok. Egy debreczeni előkelő uri ember egy estere vacsorára invitált meg bennünket saját lakására. Épen Lőrincz napi országos vásár volt. Mi körülbelül nyolczan lehetünk — a vacsoránál üve, egész csendesen (ezigány sem volt) jó kedvel beszélgetve mulattunk, midőn egy testes zsandár strázsamester az utcára eső ablak felső részén benézve, észrevett bennünket s minden engedelem keres nélkül egyenesen bejött közbünk.

A mint belépett, első szava az volt, bevan-e jelentve az összejövetel, mert ő ezt tudni akarja, mire a házi ur egész illedelemmel tudtára adta, hogy ez egy kis barátságos vacsora, semmi egyéb, ennek bejelentését ő nem tartott kötelességének.

Ez sehoggy sem tetszett a mi zsandár strázsamesterünknek, a mint arcáról kiolvashattuk, eselhez folyamodtunk, körül fogtuk a strázsamestert szépszóval, s vagy akarta vagy nem, egy kis erőltetés is járulván hozzá, az asztalnak a felfelől részén levő egy öreg székre beleültettük, a mi athléta természetű és erejű barátunk Ecsedi Lajos pedig az asztal végére állott szembe a strázsamesterrel s hamarjában úgy oda szoritotta az őrmestert a falhoz, hogy mukkani sem tudott.

Persze hogy zokon vette, de hát belátta, hogy itt minden hatalmával sem segíthet magán, kért, majd rimánkodni kezdett, mi pedig bele diktáltunk vagy három öreg pohár bort a javából. — Veresedni, izzadni kezdett, gondoltuk magunkban, elég lesz ennyi a mulatságból feleresztettük, elment, de mi is elmentünk am azonnal, kiki a maga szállására.

Éltünk a gyanuperrel, hogy visszajön és csakugyan úgy is történt: nem telt bele — mint másnap megtudtuk, — egy jó negyed óra mulva már ott volt a mi zsandár strázsamesterünk hat darab erős zsandárral, de mi már nem voltunk ott.

Ugy-e takaros egy világ volt ez? még vacsorára sem mehetett el az ember jó barátjához, policzaj vagy zsandár engedély nélkül.

Ilyen világ volt ekkor, még csendesen sem lehetett jó kedve az embernek.

Az igaz, hogy mézis volt egy jó oldala ennek a sanyaru rendszernek, mert hát ha a policzaj vagy zsandár meglátta az utcán a talyigást, hogy gebélyét ostora nyelével veri, még pedig a fejét, hogy meg ne sántuljon, azonnal bevitte és keményen megbüntette; vagy ha az utcán jártában keltében, pedig bizony úgy járt mint a szűcsfű, káromkodást hallott, azt szinten bekisérte irgalom nélkül, és ez is kikapta a magát tisztességesen.

Még azt is el kell beszélnem, hogy ezen örökre emlékezetes korban a viseletre nézve is milyen furesa rendeletek érkeztek Bécsből.

Egyik időben a hivatalnokoknak frakkban és figaróban kellett járni. — Szakalat viselni nem szabad volt, le kellett borotválni egészen.

Itt egy kis nevetséges megtörtént dolgot mesélek el: Mikor a miniszteri rendelet Bécsből megérkezett, Szekeres Lajos barátom a szentanna utca közepéről hozzám szaladt egy dél után a czeleged-utcai lakásomra, beugrik s egész líhegve rimánkodik, hogy borotváljam meg; akkor néztem rá, hát uram isten majd hanyat vagódtam, mikor megláttam hogy jobb oldalról egész kopasz az arca, baloldalról pedig az egész fél szakála megvan. — Mit esnaltal Lajos, kérdem tőle egész megjijjedve, mert igazán mondom, nagyon különösen nézett ki. Megborotválkoztam, vagyis levágtam volna a parancsolat szerint szakálamat, de csak jobb felől tudtam, balról már sehoggy sem ment, azért jöttem, borotválj le. — Pajtás erdej a borbélyhoz, magamat is alig tudom lekinozni, nem hogy még a tiédhez fogják, nem akarjak én még csufabbá tenni. — El kellett mennie a feloldalos szakállal a borbélyhoz. Szerencséje, hogy az uton nem találkozott sem zsandárral, sem policzájjal, mert biztosan bekisérlik.

Arról is meg akarok még emlékezni, hogy azon felejthetetlen korszakban a hivatalnokoknak milyen egyenruhát kellett viselni.

Asztrakán magyar kuesma aranyos kétfejú sassal fekete toll forgóval, asztrakán prémes huszár mente zöld posztóból, ugyan ilyen színű huszár dohmány és ugyancsak ilyen színű magyar nadrág, kordován eszima, aranyos sarkantyúval, aranyos börtökös kard és a derék-kötő (olyan forma, mint a mostani honvéd tisztké.) Hogy melyik hivatalban volt az illető, azt a gallér és kézelő mutatta. Ugyanis a törvényszékieknek lila bársonyból és a pénzügyieknek zöld bársonyból volt az attila gallérja és kézelője. A rangfokozatot pedig mutassa a galléra varrott rózsá. A joggyakornokok, irnokok és irodatiszteknek volt egy rózsájuk. A bírói segédek, irodaigazgató segédeknek két rózsájuk. A jegyzőknek és irodaigazgatóknak három rózsájuk. Következett ezután az arany gallér. A törvényszéki bíráknak egy, az alelnöknek két, az elnöknek három rózsával.

Megjegyzendő, hogy az arany gallérosok egész öltözöje arany zsinórral volt, míg a nem arany gallérosoké egyszerű fekete zsinórral volt ellátva.

Ez bizony furesa világ volt abban az időben tudniillik, mert mai napon már nagyon is gyönyörködnek az ilyes félékben, hiszen láthatjuk a mindennapi szaporodást, mikor még a mosó intézet kihordójának is pléhes betűkkel felezífrázott uniformis siphát nyomnak a fejébe, hogy mindenki felismerje és az ő fontos hivatalát tisztelje.

Ugy kell nekünk, mikor parancsolták nem kellett, most mikor nem parancsolták, magunk erőszakoljuk; — akkor féltünk tőle, most gyönyörködünk benne.

Kapros Gábor.

Eladó ház, tanya és kaszáló.

A Bacsonyi Péter-féle 1847. sorsz. kádás-utcai ház ondódi tanyával, — az Ebesen 10 nyilas gazdasági épületekkel ellátott tanya föld, — a Paczon 4 régi boglya kaszáló minden órán eladó.
Értekezhetni késes-utca 3525. sz. alatt Jobbágy Gábor megbízottnál.

ROTT L. női confectió-terme.

Dus választék a legújabb csipke-köpenyek, fichü, kabátkák, és selyem-mantillákban
eredeti párisi és bertini modellek szerint
Nagy raktár a legegészségesebb bel- és külföldi ruhaszövetekből, csikos surah és foulard. Toilették saját műhelyemben legegészségesebben elkészítetnek.
Debrecen, főpiacz a (kis-templommal szemben.)

ÚJ BORÜZLET

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy helyben
Dr. TIHANYI SÁMUEL ur HÁZÁBAN

kicsinyben és nagyban kimérésre

BOR-ÜZLETET

nyitottam. — Boraim a legkitűnőbb minőségű

vannak összeállítva és mindig egyik fő törekvésem az lesz, hogy

tisztán kezelve

adhassam mélyen tisztelt megrendelőimnek.

Azon jó reményben, hogy nagy mennyiségű borkészletemnél fogva mérsékelt árakat számíthatok, ismételten hangsúlyozom, hogy főként a minőséggel a n. é. közönség igényeinek teljesen megfelelehetek; magamat szíves jóindulatukba és nagyrabecsült pártfogásukba ajánlva, vagyok

teljes tisztelettel

FELDENBLÜH MIKSA

borkereskedő Debreczenben.

Dr. Tihanyi Sámuel ur házában.

A Pesti Hirlap 40,000 példányban jelenik meg.

PESTI HIRLAP

naponként 16 oldal terjedelmű,

pártoktól és kormánytól egyaránt független politikai napilap.

Munkatársai közt vannak Magyarország elsőrangú publicistái és szépirodalmi írói.

A lap állandó előfizetői — habár havonként újítják is meg az előfizetést —

karácsonykor ajándéku kapják
a Pesti Hirlap nagy képes naptárát.

Előfizetési árak:

Egész évre 14 frt. | Fél évre 7 frt. | Negyedévre 3 frt 50 kr. | Egy hóra 1 frt 20 kr.

Rendes zenemellékletek.

Mutatványszámokat kívánatra egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

Budapest, V. ker., nádor-utca 7. szám.

„KEGYELET” TEMETKEZÉSI INTÉZET

DEBRECZENBEN.
Miklós-utcza sarkán, a megyeházzal szemben.

Azon nagymérvű kegyes pártfogás és támogatás, melyben engem a nagyérdemű gyászoló közönség szíves volt huzamos időn át folytonosan részesíteni, valamint előnyös üzleti összeköttetésemnél fogva oly kedvező helyzetbe jutottam, hogy a gyászoló feleknek egy a legszerényebb, mint a legnagyobb igényeihez mérten a temetésekhez szükséges cikkeket **rendkívül leszállított árban szolgálhatom.** Hogy erről a nagyérdemű közönséget meggyőzzem, bátor vagyok az általam felállított különböző osztályú temetések áraitól szülő és minden nagyságu temetést részletesen kitüntető árakról összeállított **árjegyzéket** tiszteletteljesen bemutatni és pedig:

Nagy raktár ércz- és művirág koszorúban.

Legelősebb érczkoporsók 5 frtól 28-ig. Minden színű bársony vagy atlaszszal bevont koporsók, gyermekek részére 10 frtól 25-ig, felnőttek részére 25 frtól.

Betűsorozat	A koporsó hossza szentiméterekben	X.		IX.		VIII.		VII.		VI.		V.		IV.		III.	
		frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
A	90	2	30	2	40	2	90	3	70	5	—	7	10	9	30	27	—
B	70	2	60	2	80	3	10	3	90	5	30	8	50	11	—	29	—
C	80	—	90	3	20	3	30	4	20	6	30	8	80	13	—	33	—
D	90	3	20	3	40	3	60	4	70	7	—	9	40	15	50	37	—
E	100	3	40	3	80	4	10	5	40	8	70	10	20	17	—	42	—
F	110	3	60	4	20	4	60	6	90	10	20	12	30	19	—	47	—
G	120	3	80	4	60	5	60	7	60	10	70	13	30	21	—	53	—
H	130	4	—	5	—	6	10	8	50	12	90	14	80	24	—	62	—
I	140	4	10	5	50	6	80	9	50	14	50	16	50	26	—	65	—
K	150	4	15	6	—	7	90	11	40	16	—	18	70	29	—	71	—
L	160	4	20	6	50	9	—	12	40	18	—	20	40	31	—	78	—
M	170	4	25	7	50	10	10	13	80	20	50	23	96	34	—	82	—
N	180	4	30	7	80	11	—	15	—	23	—	27	—	40	—	85	—
O	190	4	35	8	50	12	—	17	—	24	—	31	30	41	—	90	—
P	200	4	40	9	50	14	—	19	—	24	50	33	50	44	—	98	—
R	210	4	50	10	—	16	—	20	—	25	—	36	—	46	—	110	—

Vidéki megrendeléseknél a sorozat 8 osztály jelölendő. Sima hátyos koporsók, minden színben, felnőttek részére 5 frtól kezdve. Ércz atlasz koporsók, gyermekek részére 3 frtól 12-ig, felnőttek részére 12 frtól.

Tájékoztatásul bátor vagyok a n. é. közönség figyelmét még a következőkre tisztelettel felhívni. A nagyérdemű közönség bizonyára többször volt szemtanúja olyan eseteknek, a midőn embertársaink nem önhibájuk, hanem a sors mostoha végzete folytán jutottak nyomorba s mindenkitől elhagyatva haláluk után senki által sem kísérve, talyigán huzellottak ki. — Hogy ily eseteknek elejét vettessék, felállítottam egy temetési osztályt, a mely például a fentjelzett O sorozat X osztálya szerint egy felnőtt egyén eltakarítását

egy 2 lovas kocsival együtt 4 forint 35 krajczárban

tünteti ki, mely osztályba egy koporsó, párna, ruha, sirásás és 4 deák, vagy más felekezeteknél a legegyszerűbb szertartás beleértendő, megjegyzendő azonban, miszerint az X. osztályú temetések bármely sorozatának kiszolgálását minden egyes alkalomkor csakis egy a hatóság vagy bármely testület által kiállított szegénységi bizonyítvány alapján eszközölöm.

De kiterjed figyelmem oly embertársaimra is, kik anyagi helyzetüknél fogva költségesebb temetést nem rendelhetnek meg, ezek részére a IX-ik osztályt állítottam fel, mely az O sorozat szerint egy felnőtt egyén részére csak

8 frt 50 krba kerül gyászkoocsival együtt.

Továbbá vagyok bátor a n. é. közönséget azon körülmény figyelembe vételére is felkérni, miszerint minden más osztályú temetéseknel és egy bizonyos összegig rugó vásárlásoknál a gyászkoocsit ingyen szolgálom ki és pedig oly formán, hogy

a VIII-ik osztálynál már 10 frtig,	az V-ik osztálynál már 30 frtig,
a VII-ik „ „ „ 15 „	a IV-ik „ „ „ 40 „
a VI-ik „ „ „ 20 „	a III-ik „ „ „ 50 frtig terjedő vásárlásnál lesz a

gyászkoocsit előállítva.

Megemlíteni kívánom, miszerint a IX-ik osztálytól lefelé a IV-ig, minden osztályhoz egy koporsó, szemfedél, lepedő párna, ruha, harisnya, sapka vagy fejdísz és az osztálynak megfelelő szabadiszítések beleértendők.

A III-ik osztályhoz a fentemlítettéken kívül még 100 gyászlap és egy külső koporsó lesz kiszolgáltatva, amennyiben a III-ik osztályhoz már vagy egy ércz, vagy bármilyen színű bársony vagy atlaszszal bevont koporsót szolgálók ki.

Ezen osztályokon kívül még egy II-ik és I-ső, valamint egész dísztemetések is eszközöltetnek, melyeket azonban terjedelmes körülírás és nagyobb költség kimelés tekintetéből kénytelen vagyok e helyen kihagyni, azonban bárki a nyomtatott és minden egyes osztályhoz tartozó szabadiszítést és ravatalozást határozottan kitüntető rajzokat üzletemben bármely perczen megtekintheti.

A midőn a nagyérdemű közönségnek irányomban tanúsított eddigi b. pártfogását megköszönöm, vagyok bátor azon alázatos kérelemmel a n. é. közönséghez fordulni, miszerint becses bizalmába továbbra is megtartani kegyeskedjek.

Kiváló tisztelettel:

Fischer János.